

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Vyhodnocení procesu oddlužení v České Republice
Evaluation of the Debt Relief Process in the Czech Republic

Student:	Nikol Mičanová
Vedoucí diplomové práce:	doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Nikol Mičanová**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Téma: **Vyhodnocení procesu oddlužení v České republice**
Evaluation of the Debt Relief Process in the Czech Republic
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Základní charakteristika oddlužení
 3. Ekonomický a sociální dopad zadluženosti na dlužníky
 4. Analýza a vyhodnocení ekonomické a sociální situace dlužníků
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.
HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. 1482 s. ISBN 978-80-7400-555-8.
KOLEKTIV AUTORŮ. *Insolvenční praxe v České republice*. Praha: C. H. Beck, 2013. 144 s. ISBN 978-80-7400-497-1.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohu č. 1 a 2, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 22. 4. 2016.

Nikol Mičanová

Obsah

1	ÚVOD.....	5
2	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ODDLUŽENÍ.....	6
2.1	Právní úprava oddlužení	6
2.1.1	Insolvenční zákon.....	6
2.1.2	Novely insolvenčního zákona	7
2.2	Insolvenční řízení	10
2.2.1	Procesní subjekty insolvenčního řízení	11
2.2.2	Insolvenční návrh	14
2.2.3	Insolvenční rejstřík	16
2.3	Vymezení pojmu úpadek	18
2.3.1	Podmínky úpadku.....	18
2.3.2	Způsoby řešení úpadku.....	19
2.4	Oddlužení.....	24
2.4.1	Návrh na povolení oddlužení	26
2.4.2	Náležitosti návrhu na povolení oddlužení	27
2.4.3	Společný návrh manželů na povolení oddlužení.....	29
2.4.4	Posouzení návrhu na povolení oddlužení insolvenčním soudem.....	30
2.4.4.1	Zamítnutí návrhu na oddlužení	30
2.4.4.2	Odmítnutí návrhu na oddlužení	31
2.4.4.3	Schválení návrhu na oddlužení	31
2.4.4.4	Zrušení schválení návrhu na oddlužení	32
2.4.5	Způsoby oddlužení	32
2.4.5.1	Zpeněžení majetkové podstaty	33
2.4.5.2	Plnění splátkového kalendáře	34
2.4.6	Osvobození od dluhů.....	36
3	EKONOMICKÝ A SOCIÁLNÍ DOPAD ZADLUŽENOSTI NA DLUŽNÍKY	37
3.1	Příčiny předlužení.....	39
3.1.1	Zadlužení domácností	39
3.1.2	Nezaměstnanost.....	41
3.1.3	Úroveň finanční gramotnosti.....	42
3.2	Dopady předlužení.....	43
3.2.1	Nezabavitelné minimum	43

4 ANALÝZA A VYHODNOCENÍ EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SITUACE DLUŽNÍKŮ	46
4.1 Případové studie	46
4.1.1 Dlužník dle spisové značky KSOS 25 INS 10943/2010	46
4.1.2 Dlužník dle spisové značky KSOS 33 INS 1501/2011	49
4.1.3 Dlužnice dle spisové značky KSOS 36 INS 3726/2011	51
4.1.4 Dlužník dle spisové značky KSOS 34 INS 10957/2010	54
4.1.5 Dlužník dle spisové značky KSOS 39 INS 3517/2010	56
4.2 Ukazatelé mající vliv na zadluženost a jejich analýza	58
4.2.1 Shrnutí dosažených výsledků	65
5 ZÁVĚR.....	66
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
SEZNAM ZKRATEK.....	71
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKU DIPLOMOVÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	
PŘÍLOHY	

1 Úvod

Institut oddlužení je v České republice zaveden od roku 2008, kdy také nabyl účinnosti insolvenční zákon, jímž se řídí. Problematika oddlužení je stále jedním z nejaktuálnějších témat současnosti, i přesto, že počet osobních bankrotů postupně klesá. Slovo bankrot může působit na většinu lidí poměrně odstrašujícím dojmem. Nicméně v situaci, kdy se člověk nachází v tzv. dluhové pasti a není schopen se z ní vymanit, nabírá nového významu, a sice vysvobození, možnost navrátit se zpět k normálnímu a „bezstarostnému“ způsobu života.

Trh je přehlacen nepotřebným až absurdním množstvím úvěrů, leasingů, půjček poskytovaných bankami, finančními institucemi, výjimku netvoří ani půjčky od soukromých osob, spotřebitelské půjčky, apod. Lidé jsou v podstatě vybízeni na každém kroku, ať už billboardy, podomními prodejci, reklamními letáčky, vlnou masmédií, aby se zadlužili. Velkou roli však také sehrává uspěchanost dnešní doby, materialismus, kdy téměř všichni chtějí mít vše a nejlépe hned, a zejména také finanční ngramotnost.

Téma diplomové práce bylo vybráno pro jeho zajímavost a aktuálnost. Cílem diplomové práce je především specifikovat pojem a samotný proces oddlužení, definovat jeho příčiny i ekonomické a sociální důsledky, které s sebou oddlužení přináší, včetně jejich analýzy a vyhodnocení.

Diplomová práce je rozvržena na tři hlavní kapitoly. První kapitola diplomové práce je zaměřena na teoretický výklad insolvence, insolvenčního zákona, insolvenčního řízení a subjektů, jež se ho účastní, základních pojmů souvisejících s úpadkem dlužníka a samozřejmě oddlužení. Následující kapitola se obdobně jako kapitola první, ubírá teoretickým směrem. Podrobněji budou rozebrány sociální a ekonomické aspekty vedoucí k zadlužení a jejich dopad na dlužníka.

Konečně poslední kapitolou, tedy praktickou částí této práce bude analýza a vyhodnocení ekonomické a sociální situace dlužníků. Analýza bude provedena na konkrétních pěti dlužnících, kteří skutečně prošli procesem oddlužení. Dále bude praktická část doplněna o vyhodnocení statistických údajů oddlužení v České republice.

Při zpracování diplomové práce byly použity metody analýzy, komparace, dedukce a popisu.

2 Základní charakteristika oddlužení

Obsahem druhé kapitoly je právní úprava oddlužení, tzv. osobního bankrotu a především jeho základní charakteristika, včetně pojmů, s ním úzce souvisejících. Řešení úpadku dlužníka formou oddlužení, je v dnešní době poměrně častým způsobem, který je umožněn insolvenčním zákonem.

2.1 Právní úprava oddlužení

Legislativní rámec upravující osobní bankrot, neboli oddlužení v České republice, je tvořen zejména těmito právními předpisy:

- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon),
- vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení,
- zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích,
- vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce,
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

2.1.1 Insolvenční zákon

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), (dále jen „IZ“), nabyl účinnosti od 1. ledna 2008. Nahradil zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Nicméně úpadková řízení, zahájena před tímto datem, stále spadají pod právní úpravu zákona o konkursu a vyrovnání. Je revoluční změnou v celkovém přístupu k problematice úpadku podnikatelských subjektů a fyzických osob.

Předmětem úpravy IZ dle §1, je:

- řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů,
- oddlužení dlužníka.¹

¹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava I: Základní ustanovení, § 1

Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení si klade za cíl, zajistit větší transparentnost a předvídatelnost úpadkového řízení, motivaci dlužníka ke snaze včasné řešit svůj úpadek, posílení postavení dlužníka a v neposlední řadě celkové zefektivnění a zrychlení úpadkového řízení.

Insolvenční zákon, jak již plyne z úplného názvu, se vztahuje zejména na řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka v rámci soudního řízení, a to prostřednictvím některého ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčených dlužnickým úpadkem či hrozícím úpadkem, k co nejvyššímu uspokojení věřitelů. Soudní řízení se nazývá insolvenčním řízením, které bude podrobněji specifikováno v další části této kapitoly.

Na rozdíl od zákona předchozího, umožňuje řešit úpadek více způsoby. Zákon o konkursu a vyrovnání byl cílen zejména na úpadek malých a středních podnikatelů, nikoli na úpadek velkých podnikatelů či spotřebitelů. Všem dlužníkům byly nabízeny v podstatě stejné způsoby řešení úpadku, a sice konkurs či vyrovnání. Nynější právní úprava umožňuje dva další způsoby, a to reorganizaci, určenou pro podnikatelské subjekty a oddlužení pro nepodnikatele. Zákon je aplikován na řešení úpadku všech právnických i fyzických osob, dále podnikatelů i nepodnikatelů. Výjimky z působnosti zákona tvoří stát, územní samosprávné celky, Česká národní banka, Všeobecná zdravotní pojišťovna, Fond pojištění vkladů, veřejné vysoké školy, politické strany či hnutí v období vyhlášených voleb, apod.²

2.1.2 Novely insolvenčního zákona

Výraznější novela insolvenčního zákona nabyla účinnosti 1. ledna 2014. Nazývána jako „revizní“ či systémová“. Jednou ze zásadních změn, které novela přinesla, je možnost oddlužení i pro podnikající osobu, tedy osobu samostatně výdělečně činnou a hrazení splátek v insolvenčním řízení z výdělku pocházejícího z podnikání. Další pozitivní změnu představuje zakotvení společného oddlužení manželů, které bylo průběžně upravováno od roku 2012. Cílem novely je souhrnně reagovat na základě dosavadní soudní praxe a zefektivnění

² Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava I: Základní ustanovení, § 6

fungování procesu kolektivního uspokojení věřitelů. Revizní novela zákona nehodnotí povahu osoby dlužníka, jak tomu bylo dříve, ale zkoumá povahu jeho dluhů.³

Nyní ministerstvo spravedlnosti připravilo rozsáhlou novelu insolvenčního zákona, jež si klade za cíl vypořádat se s určitými problematickými aspekty a její účinnost navrhuje od 1. července 2016.

Předloha novely je zaměřena zejména na tyto oblasti:

- Systém přidělování insolvenčních věcí – insolvenčním správcům budou případy přidělovány dle pořadí, daného dnem zápisu jejich sídla či jedné provozovny do seznamu insolvenčních správců. Čímž se odbourává zásada přidělování věcí na každou jednotlivou zřízenou provozovnu.
- Regulace subjektů poskytujících služby týkajících se institutu oddlužení – změna vedoucí ke zpřísnění podmínek pro poskytování poradenství v oddlužení. Tzv. oddlužovací společnosti nabízejí dlužníkům pomoc při sestavení insolvenčních návrhů, avšak pro poskytování těchto služeb nemají kvalifikaci a nenesou odpovědnost za chyby své práce. Novela determinuje okruh osob, mající oprávnění poskytovat právní pomoc v oddluženích, a sice: insolvenční správci, notáři, advokáti i akreditované osoby, které získaly oprávnění od ministerstva.
- Posílení dohledu nad výkonem funkce insolvenčního správce – v této oblasti ministerstvo spravedlnosti přepracovává navrhované změny, jelikož zde neuspělo s předlohou, kdy insolvenční správci mají na základě kárné žaloby podléhat pravomoci Nejvyššího správního soudu.
- Intenzivnější ochrana před „šikanózními“ insolvenčními návrhy – jedná se o předběžné posouzení věřitelských návrhů. Má-li insolvenční soud pochybnost, že věřitelský insolvenční návrh vede ke zneužití práv ze strany soutěžících subjektů, či je zjevně bezdůvodný, vydá rozhodnutí, že návrh nebude po určitou stanovenou dobu zveřejněn v insolvenčním rejstříku. Také se má omezit okruh osob, oprávněných nahlížet do insolvenční spisu,

³ Creditreform [online]. Vývoj insolvencí v České republice za první čtvrtletí 2014. Dostupné z: http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/Insolvence_prvni_ctvrtleti_2014.pdf

a to pouze na navrhovatele a dlužníka. Daná opatření povedou k ochraně subjektu, na nějž byl insolvenční návrh podán.

- Zvýšení transparentnosti insolvenčního řízení, omezení administrativních úkonů, insolvenčního soudu a posílení doručování dokumentů do datových stránek – novela uvádí elektronické formuláře pro soupis majetkové podstaty, seznam přihlášených pohledávek, konečnou zprávu a zprávu o plnění reorganizačního plánu. Změna povede ke sjednocení praxe insolvenčních soudů, čímž se zvýší transparentnost insolvenčních řízení.⁴

Nicméně novelu insolvenčního zákona odborníci považují za nejasnou a neodbornou. Mezi zásadní námitky patří zejména postavení věřitelů, které je doposud výsadní. Věřitel ovládá celý proces a rozhoduje o základních krocích, insolvenční řízení může navrhnout soudu v podstatě kdykoli a pro jakoukoli výši dluhu, avšak dle nové úpravy bude muset nejdříve dokázat, že je firma opravdu předlužená. V případě, že se mu to nepodaří, může se obrátit pouze na exekutora.

K návrhu novely insolvenčního zákona se vyjádřil např. Pavel Staněk, prezident České asociace věřitelů, kdy kriticky hodnotil oblast omezení práv věřitelů. Pokud dle něj nebude soud brát v úvahu názor věřitelského výboru, dojde tím k významnému krácení věřitelských práv. Rovněž soudce Krajského soudu v Brně, Jan Kozák, kritizuje novelu insolvenčního zákona v mnoha směrech. Např. proč by měl místně nepřislušný soud rozhodovat o předběžném správci či dokonce o odmítnutí návrhu. Dále mezi chyby novely uvádí způsob odměňování insolvenčních správců, za zpracování přihlášek pohledávek při řešení úpadku dlužníka formou oddlužení, kdy je v podstatě celá agenda přezkumu pohledávek přenesena na správce, přičemž jeho odměna je snížena na ¼ než je odměna normální. A institut oddlužení přitom představuje 80 – 90 % všech insolvenčních řízení. Bez povšimnutí dle Kozáka nelze ani ponechat povinnost správce vykonat prohlídku obydlí dlužníka a provést obrazový záznam, při řešení úpadku oddlužením. Při plnění splátkovým kalendářem je však takový zásah do osobních práv dlužníka zbytečný a neodůvodněný a právě splátkovým kalendářem je řešena většina schválených oddlužení.⁵

⁴ ČAK [online]. Aktuální stav připravované novely insolvenčního zákona. Dostupné z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=15353>

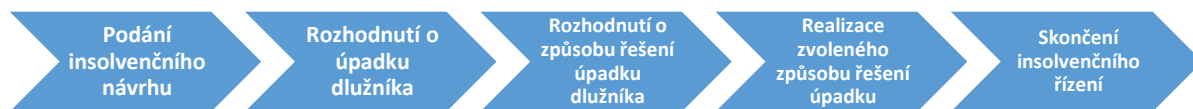
⁵ Česká justice [online]. Odborníci: Novela Insolvenčního zákona přinese odbřemenění soudů, ale i restrikce práv věřitelů. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2016/04/odbornici-novela-insolvencniho-zakona-prinese-odbremeneni-soudu-ale-i-restrikce-prav-veritelu/>

Námítky vůči navrhované úpravě insolvenčního zákona má i například Česká národní banka, Nejvyšší soud České republiky či ministerstvo průmyslu a obchodu. Novela tak má jako každý předpis svá silná a slabá místa. Dle člena představenstva ČAK a předsedy Rady expertů Asociace insolvenčních správců, Michala Žižlavského, je hlavní nedostatek novely v tom, že přichází příliš brzy. Jelikož pouze před dvěma lety se stala účinnou velká novelizace a doposud nebyl čas definovat její klady a zápory. Stále není jasné, jaká bude finální podoba novely a zda nakonec bude schválena.

2.2 Insolvenční řízení

Insolvenčním řízením, (dále jen „IŘ“), je soudní řízení podle insolvenčního zákona, jehož předmětem je dlužníkův úpadek či hrozící úpadek a způsob jeho řešení. Kombinuje prvky nalézacího i vykonávacího řízení. Cílem je dosáhnout majetkového uspořádání mezi větším počtem subjektů. Insolvenční řízení se skládá z několika fází, viz Obr. 2.2.1.

Obr. 2.2.1 Průběh insolvenčního řízení

Zdroj: vlastní zpracování

Insolvenční řízení je zahájeno zveřejněním vyhlášky insolvenčním soudem v insolvenčním rejstříku, a to nejpozději do 2 hodin poté, kdy soud obdržel insolvenční návrh. V rámci insolvenčního řízení musí být dodržovány určité zásady, které jsou uvedeny v § 5 IZ. Především by mělo být IŘ vedeno tak, aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a nejvyššího stupně uspokojení věřitelů, kdy žádný z účastníků nebude nespravedlivě ani nedovoleně zvýhodněn. Další zásadou je tzv. par condicio creditorum – zásada rovných možností věřitelů, určující, že věřitelé, kteří mají stejné či obdobné postavení, mají také rovné podmínky v IŘ. A v neposlední řadě zákaz věřitelům chovat se tak, aby uspokojovali své pohledávky mimo insolvenční řízení.

2.2.1 Procesní subjekty insolvenčního řízení

- Insolvenční soud
- Dlužník
- Věřitel
- Insolvenční správce
- Státní zastupitelství
- Likvidátor dlužníka

Insolvenční soud je soud, před nímž probíhá insolvenční řízení. Vykonává rozhodovací a dohlédací činnost (nad činností ostatních procesních subjektů). Věcná příslušnost je upravena předpisem č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád. Dle § 9 odst. 4 OSŘ, insolvenčními soudy jsou v prvním stupni krajské soudy, insolvenčními odvolacími soudy jsou vrchní soudy a dovolacím soudem je pak Nejvyšší soud ČR. Je-li dlužníkem fyzická osoba nepodnikatel, je místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu má dlužník bydliště, v případě fyzické osoby podnikatele, je místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu má dlužník místo podnikání. U osoby právnické je rozhodující její sídlo.⁶

Dlužník je subjekt povinný ze závazkového právního vztahu k plnění vůči věřiteli. Má dluh vůči věřiteli. Dlužníkem může být jak fyzická, tak právnická osoba. V případě, že dlužník neuhradí své závazky k datu splatnosti, stává se z něj tzv. neplatič.

Věřitelé jsou dalším procesním subjektem, který v insolvenčním řízení uplatňuje za dlužníkem své pohledávky. Účast věřitelů v insolvenčním řízení zaniká zaplacením pohledávky v rámci insolvenčního řízení. Při IŘ se vytváří tzv. věřitelský výbor a probíhá schůze věřitelů. Důvodem tvorby je mnohost věřitelů. Věřitelský výbor se ustanovuje, pokud se přihlásilo více než 50 věřitelů.

Insolvenčním správcem může být fyzická osoba, veřejná obchodní společnost, zahraniční obchodní společnost či zahraniční sdružení, mající oprávnění vykonávat činnost, udělené Ministerstvem spravedlnosti ČR, které je zároveň kontrolním a dozorčím orgánem. Zahraniční obchodní společnost nebo zahraniční sdružení mohou vykonávat činnost insolvenčního správce, pokud mají oprávnění k výkonu této činnosti, a jsou založeny dle

⁶ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. 3. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2014. 496 s. ISBN 978-80-7201-939-7

práva členského státu EU, členských států Dohody o evropském hospodářském prostoru. IZ se věnuje postavení a činnosti insolvenčních správců převážně po procesní stránce. Hlavním právním předpisem je tak zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích. Insolvenční správce je zapsán do seznamu insolvenčních správců a do funkce jej ustanovuje insolvenční soud, přičemž může výkon funkce v daném případě odmítnout, avšak pouze z vážných důvodů. *„Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí; je povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře. Společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.“ (ust. § 36 IZ)*

Pro výkon funkce insolvenční správce, musí fyzická osoba splňovat dle zákona o insolvenčních správcích tyto podmínky:

- plná způsobilost k právním úkonům,
- vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu,
- vykonaná zkouška insolvenčního správce,
- bezúhonnost,
- alespoň 3 letá odborná praxe v oblasti související s výkonem funkce insolvenčního správce, zejména v oblasti ekonomie, daňového poradenství, práva, účetnictví nebo auditu,
- uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která může vzniknout v souvislosti s výkonem funkce, a to na svůj vlastní náklad.

Odměny insolvenčního správce jsou upraveny předpisem č. 313/2007 Sb., vyhláška o odměně insolvenčního správce. Výše odměny, je-li způsobem řešení dlužníkovy úpadku oddlužení:

- při zpeněžení majetkové podstaty částka určená podle Tab. 2.2.1.1, nejméně však 45 000 Kč,
- při plnění splátkového kalendáře 750 Kč za každý započatý kalendářní měsíc trvání účinků schválení oddlužení,
- v případě oddlužení na základě společného návrhu manželů 1125 Kč za každý započatý kalendářní měsíc trvání účinků schválení oddlužení,

Insolvenční správce si z celkové částky pro měsíční splátky ponechá zálohu na odměnu ve výši 750 Kč, a náhrady svých hotových výdajů ve výši 150 Kč. Je-li plátcem DPH, vydaje se tak ještě navýší a celková měsíční odměna správce činí 1 089 Kč.

Tab. 2.2.1.1 Odměna z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty u zajištěného věřitele

Výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty	Odměna insolvenčního správce
od 0 do 1 mil. Kč	9 %
od 1 mil. Kč do 10 mil. Kč	90 000 Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč
od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč	450 000 Kč + 3 % z částky přesah. 10 mil. Kč
od 50 mil. Kč do 500 mil. Kč	1 650 000 Kč + 2 % z částky přesah. 50 mil. Kč
od 500 mil. Kč	10 650 000 Kč + 1 % z částky přesah. 500 mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování, dle Zakonyprolidi [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-313>

Insolvenční správce je povinen na své náklady uzavřít smlouvu o pojištění a odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem funkce.

Zákon vymezuje kromě „běžného“ insolvenčního správce i předběžného, odděleného a zvláštního insolvenčního správce. Předběžný insolvenční správce je ustanoven ještě před rozhodnutím o úpadku dlužníka. Rozsah jeho oprávnění určuje insolvenční soud, která mohou být vymezena užší ne však širší, než u běžného insolvenčního správce. Po rozhodnutí o úpadku se stává insolvenčním správcem s plnou působností. Oddělený insolvenční správce může být soudem ustanoven např. pro vykonávání některých úkonů, ze kterých byl vyloučen běžný insolvenční správce pro podjatost.

A konečně zvláštní správce, který je soudem ustanoven v případě je-li v rámci řízení nutné řešit speciální problematiku, která vyžaduje, aby byl správce v určité oblasti specializován.⁷ Zvláštní správce musí pro výkon funkce splňovat podmínky jako běžný insolvenční správce, nicméně platnost zvláštního povolení je omezena na dobu 5 let ode dne nabytí právní moci zvláštního povolení. Poté může zvláštní insolvenční správce podat žádost

⁷ Peníze [online]. Insolvence pro každého: Kdo je insolvenční správce. Dostupné z: <http://www.penize.cz/dluhy/288960-insolvence-pro-kazdeho-kdo-je-insolvenčni-spravce>

o prodloužení povolení, kde také doloží zaplacení správního poplatku a doba platnosti povolení se tak opět prodlouží o 5 let.⁸

Státní zastupitelství – pokud je proti rozhodnutí insolvenčního soudu přípustný opravný prostředek, může jej předložit i státní zastupitelství, jež vstoupilo do insolvenčního řízení, do moratoria či incidenčního sporu.⁹

Likvidátor dlužníka v insolvenčním řízení vykonává svou působnost v rozsahu, v jakém nepřešla na insolvenčního správce. Do jeho působnosti také patří i součinnost s insolvenčním správcem daná zákonem dlužníkovi. Likvidátor dlužníka má právo na náhradu nutných výdajů a odměnu, jejíž výši určí insolvenční soud na návrh insolvenčního správce.

2.2.2 Insolvenční návrh

Návrh podaný u insolvenčního soudu na zahájení insolvenčního řízení, které se zahajuje dnem doručení insolvenčního návrhu věcně příslušnému soudu. Insolvenční návrh je oprávněn předložit dlužník nebo věřitel, pokud se nejedná o hrozící úpadek. Může být v listinné podobě, opatřen úředně ověřeným podpisem osoby, která jej podává, nebo v elektronické podobě, opatřen uznávaným elektronickým podpisem.¹⁰

Povinnost podat insolvenční návrh vzniká dlužníkovi v okamžiku, co se dozvěděl/měl dozvědět o svém úpadku a to bez zbytečného odkladu. Dále v případě, kdy byl pravomocně zastaven výkon rozhodnutí prodejem jeho podniku nebo exekuce proto, že cena majetku náležejícího k podniku nepřevyšuje výši závazků náležejících k podniku (neplatí, má-li dlužník ještě jiný podnik). Tuto povinnost mají i zákonní zástupci dlužníka, jeho statutární orgán i likvidátor dlužníka. Osoba, která tak neučiní, odpovídá věřiteli za škodu nebo jinou újmu, kterou mu porušením této povinnosti způsobí.¹¹

Insolvenční návrh předložený dlužníkem, musí obsahovat:

- seznam majetku včetně pohledávek s uvedením dlužníků,

⁸ Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, část první, insolvenční správci, Hlava II: Oprávnění vykonávat činnost insolvenčního správce, § 6

⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), část první, Obecná část, Hlava II: Procesní subjekty, § 69

¹⁰ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), část první, Hlava IV: Projednání úpadku a rozhodnutí o něm, Díl 1 – Zahájení insolvenčního řízení, § 97

¹¹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), část první, Hlava IV: Projednání úpadku a rozhodnutí o něm, Díl 1 – Zahájení insolvenčního řízení, § 98 a 99

- seznam závazků s uvedením věřitelů,
- seznam zaměstnanců a
- listiny dokládající úpadek, popřípadě hrozící úpadek.

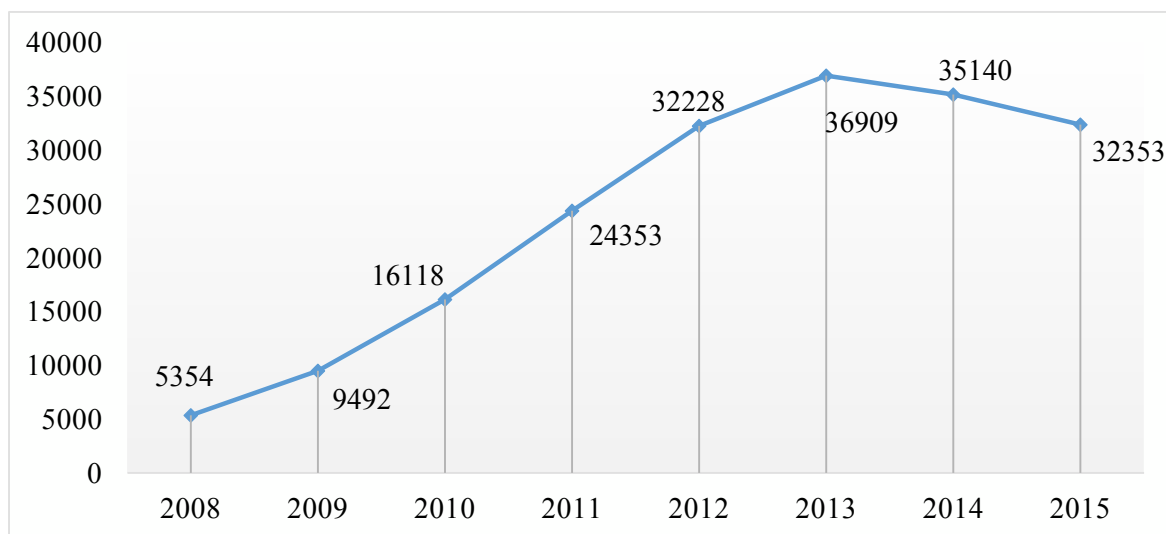
Nemá-li dlužník žádné zaměstnance či dlužníky, uvede to v seznamech výslovně, které musí podepsat a výslovně v nich uvést, že jsou úplné a správné.¹²

Předkládá-li insolvenční návrh věřitel, musí prokázat svou aktivní legitimaci, jinými slovy musí doložit, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku. K prokázání daných skutečností, má věřitel povinnost označit důkazy a připojit je k návrhu. Nicméně, věřitel by měl před podáním insolvenčního návrhu pečlivě zvážit, zda jím označené a připojené důkazy jsou dostatečné a dokládají tvrzenou pohledávku vůči dlužníku. Jelikož vyjde-li v insolvenčním řízení najevo, že daná pohledávka je sporná, neosvědčují ji listiny předložené ze strany věřitele, a bylo by ji možné osvědčit pouze složitějším dokazování (výslechy svědků, znalecké posudky, apod.) je takové zjištění důvodem pro zamítnutí věřitelského návrhu. Věřitel by tak měl posoudit možnou reakci dlužníka na podání insolvenčního návrhu, stejně jako povahu své pohledávky. Pokud si je vědom, že pohledávka vyžaduje náročnější dokazování, případně, že se dlužník bude bránit, měl by se zaměřit na uplatnění pohledávky cestou klasického sporného řízení, nebo je-li zjevné, že se dlužník v úpadku nachází, zvážit spojení s dalšími věřiteli dlužníka, jejichž pohledávky s sebou nenesou taková rizika.

Nejvýznamnější náležitostí věřitelského návrhu je však uvedení skutečností, že je dlužník v úpadku ať už ve formě platební neschopnosti či předlužení, viz kapitola 2.3.

¹² Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), část první, Hlava IV: Projednání úpadku a rozhodnutí o něm, Díl 2 – Insolvenční návrh, § 104

Graf 2.2.2.1 Vývoj insolvenčních návrhů v období 2008 - 2015

Zdroj: vlastní zpracování, dle Creditreform [online]. Dostupné z: http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/Vyvoj_insolvenci_v_Ceske_republice_v_roce_2015.pdf

Od vzniku IZ do roku 2013 lze pozorovat každoroční růst insolvenčních návrhů, největšího maxima bylo dosaženo v roce 2013, a to 36 909 insolvenčních návrhů. Dle přední ratingové společnosti Creditreform s.r.o. byl rok 2014 považován za zlomový, jelikož se poprvé počet insolvenčních návrhů snížil, stejně tak i v roce 2015, a to nejen u firem, ale poprvé také u spotřebitelů. Změny v počtech insolvenčních návrhů lze zaznamenat i v jednotlivých krajích. Hlavní město Praha obsazuje první místo, následuje Jihomoravský kraj a na třetím místě se nachází kraj Moravskoslezský, kde bývá počet insolvenčních návrhů tradičně vysoký.¹³

2.2.3 Insolvenční rejstřík

Insolvenční rejstřík (dále jen „IR“) je novým informačním systémem veřejné správy, vedený Ministerstvem spravedlnosti České republiky. Představuje seznam, který je veřejně přístupný, s výjimkou některých údajů (ustanovení § 422 - §423 IZ), vedený v elektronické podobě, do něhož se zapisují zákonem stanovené údaje o subjektech, které procházejí insolvenčním řízením.

¹³ Creditreform [online]. Vývoj insolvenční v České republice v roce 2015. Dostupné z: http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/Vyvoj_insolvenci_v_Ceske_republice_v_roce_2015.pdf

Účastníci řízení i veřejnost mají díky němu přístup ke všem rozhodnutím, přihláškám pohledávek, soupisu majetkové podstaty a dalším důležitým dokumentům. Každý má právo do něj nahlížet a pořizovat si z něj kopie a výpisy. Zajišťuje tak publicitu insolvenčního řízení, zároveň také zrychluje komunikaci mezi soudy i v rámci jednotlivých stupňů řízení. V insolvenčním rejstříku je veden vždy jeden insolvenční spis, pro každé insolvenční řízení, která mají unikátní spisovou značku. Úlohou IR je tedy zajistit publicitu insolvenčních řízení a možnost sledování jejich průběhu.

Mimo informační funkce, IR zastává roli i ve funkci evidenční a registrační ve vztahu k insolvenčním správcům a soudním spisům. Nejdůležitější význam má však insolvenční rejstřík při doručování písemností, jelikož je nástrojem pro doručování většiny soudních rozhodnutí a jiných dokumentů. Insolvenční zákon rozlišuje dva způsoby doručování písemností, a sice prostřednictvím vyhlášky, nebo zvláštním způsobem. O zvláštní způsob doručení jde tehdy, jestliže zákon ukládá, aby písemnost byla doručena zvlášť či do vlastních rukou adresáta.

Složky insolvenčního rejstříku:

- elektronický spis,
- seznam dlužníků,
- seznam insolvenčních správců,
- úřední deska,
- přehled o řízení,
- uživatelský servis.

Insolvenční rejstřík obsahuje pouze údaje o dlužnících, proti kterým bylo zahájeno insolvenční řízení po 1. lednu 2008. V opačném případě, lze dlužníky dohledat v evidenci úpadců. IR je dostupný na stránkách justice.cz.

Insolvenční soud dlužníka ze seznamu dlužníků vyškrtne a veškeré údaje o něm zneprístupní po uplynutí pěti let od doby, co nabylo právní moci rozhodnutí, kterým se insolvenční řízení skončilo. K vyškrtnutí dlužníka ze seznamu dlužníků a zneprístupnění údajů v insolvenčním rejstříku může dojít pouze na jeho výslovnou žádost, a to nejdříve po uplynutí 3 měsíců kdy nabylo rozhodnutí o ukončení řízení právní moci.

2.3 Vymezení pojmu úpadek

Úpadek je právem definovaná neschopnost dlužníka platit své závazky více věřitelům v době jejich splatnosti. Úpadek lze rozlišovat jako úpadek pro platební neschopnost úpadek z důvodu předlužení, či tzv. hrozící úpadek.

O **platební neschopnost** se jedná v případě, jestliže má dlužník více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a není schopen těmto závazkům dostát.¹⁴ Doba 30 dnů po lhůtě splatnosti byla vybrána důvodně. Váže se k ustanovení zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, o vzniku práva na zaplacení úroku z prodlení. Platební neschopnost se může týkat kteréhokoliv dlužníka, ať už právnické osoby či fyzické osoby.

Předlužení je vymezeno v § 3 odst. 3, insolvenčního zákona. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Do ocenění dlužníkovu majetku se zahrne i očekávaný výnos z pokračující podnikatelské činnosti (výnos z dividend, úroků, nájemného), lze-li příjem převyšující náklady při pokračování podnikatelské činnosti důvodně předpokládat. Tato situace může nastat pouze u dlužníků, kteří jsou právnickou osobou, podnikající fyzickou osobou. Netýká se ostatních fyzických osob, tedy spotřebitelů.

Hrozící úpadek nastává tehdy, lze-li s ohledem ke všem okolnostem oprávněně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžních závazků (např. přechodný pokles prodeje dlužníkových produktů, či momentální ztráta likvidity). Představuje možnost dlužníka, podat návrh na zahájení insolvenčního řízení, a řešit již hrozící úpadek, nikoli až úpadek nastalý. V případě hrozícího úpadku návrh na insolvenční řízení je oprávněn podat tedy pouze dlužník.

2.3.1 Podmínky úpadku

Dlužník se dostal do platební neschopnosti v případě, že:

- zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků nebo,
- neplní své závazky po dobu delší 3 měsíců po jejich splatnosti nebo,

¹⁴ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava I: Základní ustanovení, § 3

- nesplnil povinnost předložit seznamy svého majetku, závazků a zaměstnanců, kterou mu uložil insolvenční soud nebo,
- není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek za dlužníkem výkonem rozhodnutí nebo exekucí.

Další významná podmínka je pluralita věřitelů. Pokud není daná podmínka splněna či zachována, postupuje se cestou výkonu rozhodnutí či exekucí. K jejímu nesplnění může dojít v situaci, kdy například druhý věřitel v insolvenčním řízení dal najevo, že nechce vůči dlužníku uplatňovat rozsahem zanedbatelné příslušenství pohledávky, kterou dlužník zaplatil.

2.3.2 Způsoby řešení úpadku

Insolvenční zákon pracuje hned s několika možnostmi řešení úpadku dlužníka. Způsobem řešení úpadku či hrozícího úpadku se rozumí:

- konkurs,
- reorganizace,
- oddlužení,
- zvláštní formy řešení úpadku, které jsou stanoveny pro určité subjekty (banky, pojišťovny), nebo určité druhy případů (nepatrný konkurs).¹⁵

Konkurs

Konkurs představuje jeden ze způsobů řešení úpadku, kdy na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty. Po skončení insolvenčního řízení neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají.

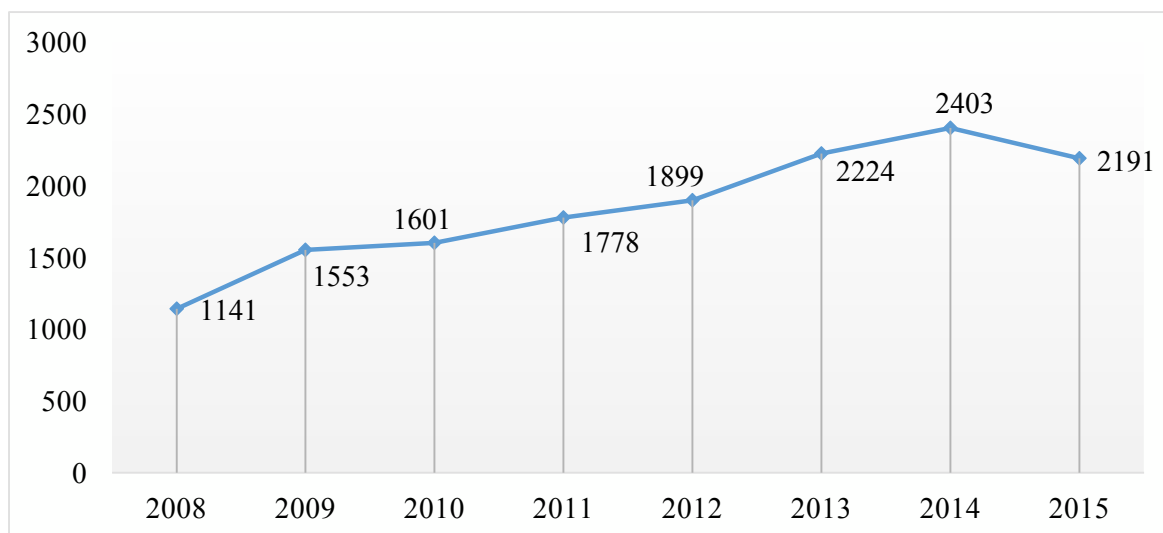
Pod pojmem majetková podstata si můžeme představit majetek určený k uspokojení věřitelů. Je nutné rozlišovat, zda byl insolvenční návrh podán ze strany dlužníka, či věřitele. Majetková podstata je podrobněji rozebrána v kapitole 2.4.3.1 Zpeněžení majetkové podstaty.

¹⁵ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava I: Základní ustanovení, § 4

O prohlášení konkursu rozhoduje insolvenční soud. Dané rozhodnutí může být samostatné, nebo se může spojit s rozhodnutím o úpadku. To však pouze v případě, pokud je dlužníkem osoba, u které není možné oddlužení či reorganizace. Účinky prohlášení konkursu nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku, který je veřejně přístupným.¹⁶

Graf 2.3.2 zobrazuje vývoj prohlášených konkurzů v období od roku 2008 do roku 2015. Pro celkový počet prohlášených konkursů byl zlomový rok 2014, kdy každoroční pravidelný růst počtu konkurzů dosáhl maxima. V roce 2015 poprvé od roku 2008 klesl, kdy hlavní podíl na snížení počtu konkurzů mají firmy. Období začíná rokem 2008, kdy vstoupil v platnost insolvenční zákon a došlo tak ke změně metodiky.

Graf 2.3.2.1 Počet prohlášených konkurzů v období 2008 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování, dle Creditreform [online]. Dostupné z: http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/Vyvoj_insolvenci_v_Ceske_republice_v_roce_2015.pdf

Reorganizace

Jedná se o způsob, který je umožněn až zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Reorganizace je upravena v §316 IZ a řeší úpadek nebo hrozící úpadek pouze u dlužníka podnikatele, týká se jeho podniku. U této možnosti, může dlužník dále vyvíjet podnikatelskou činnost, avšak pouze v mezích reorganizačního plánu, sledujícího zotavení provozu podniku a vzájemných vztahů mezi dlužníkem a jeho věřiteli. Dochází k postupnému uspokojení pohledávek věřitelů.

¹⁶ Insolvenční zákon [online]. Konkurs. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/konkurs.html>

Existují určitá omezení k povolení reorganizace, a to:

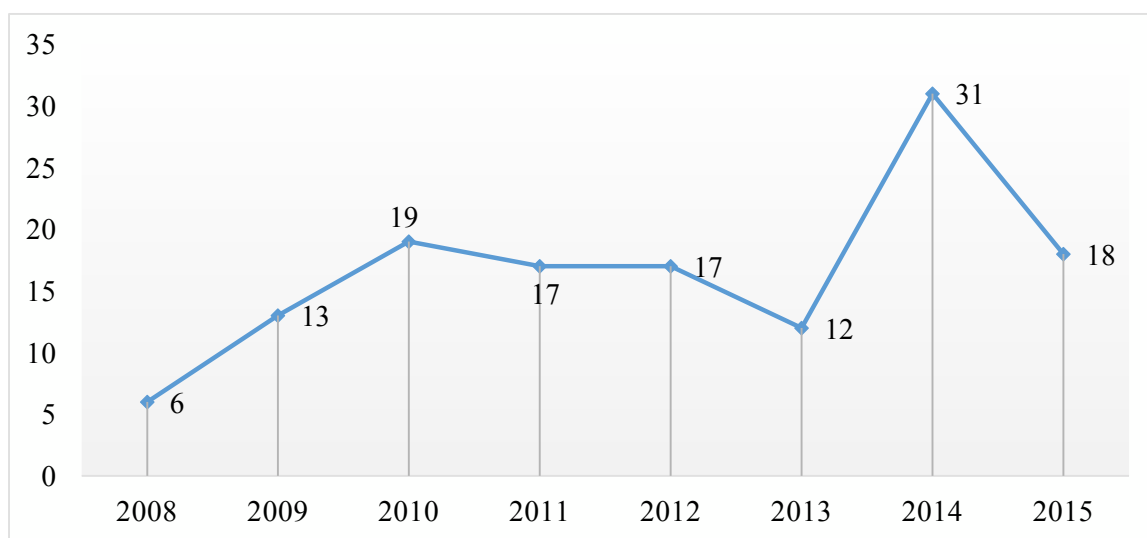
- podnikatelé nesmí být v likvidaci,
- nesmí se jednat o obchodníky s cennými papíry nebo osoby mající oprávnění k obchodování na komoditní burze,
- celkový obrat dlužníka činil alespoň 50 000 000 Kč a zaměstnává-li minimálně 50 zaměstnanců v pracovním poměru, za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu.

Reorganizace není v praxi příliš častá, a to i přesto, že se jedná o sanační způsob řešení úpadku, kdy je preferováno zachování dlužníkovu podniku, před jeho likvidací. Hlavní příčinou, proč je tato varianta využívána minimálně, mohou být nastavená kritéria přístupnosti, která jsou považována za příliš přísná. Pokud totiž dlužník nezíská pro podporu reorganizace věřitele, je tato možnost přípustná pouze při splnění výše uvedených podmínek. Nicméně výše uvedené aspekty, na základě kterých byla povolována reorganizace, byly již zmírněny. Dříve musel celkový obrat dlužníka činit minimálně 100 000 000 Kč, a povinná minimální výše zaměstnanců byla 100.

Oprávněným k podání návrhu na povolení reorganizace je dlužník nebo přihlášený věřitel. Návrh podaný ze strany dlužníka musí mimo obecných náležitostí obsahovat:

- údaje o kapitálové struktuře a majetku osob, které dlužníka ovládají, nebo s ním tvoří koncern,
- údaj o způsobu navrhované reorganizace.

Graf 2.3.2.2 Počet povolených reorganizací za období 2008 až 2015

Zdroj: vlastní zpracování, dle Creditreform [online]. Dostupné z: http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/Presseartikel/Vyvoj_insolvenci_v_Ceske_republice_v_roce_2015.pdf

Do konce roku 2013 stále platila podmínka pro povolení reorganizace, týkající se výše obratu firmy, a minimálního počtu zaměstnanců, jak již bylo zmíněno výše. Řada firem tyto kritéria nesplňovala a tak nemohly využít reorganizaci k řešení úpadku.

Celkem bylo od roku 2008 do konce roku 2015 soudem povoleno 133 reorganizací. Mezníkem byl rok 2014, kdy platila již snížená kritéria pro povolení reorganizace, čímž počet povolených reorganizací značně stoupl.

Oddlužení

Oddlužení je stěžejním tématem diplomové práce, bude tedy blíže specifikováno ve zvláštní kapitole, a to podrobněji než ostatní formy řešení úpadku.

Zvláštní formy řešení úpadku

Jedná se o možnosti řešení úpadku, které jak již bylo uvedeno výše, jsou stanoveny pro určité subjekty – finanční instituce, či určité druhy případů – nepatrný konkurs.

Řešení úpadku finančních institucí

I finanční instituce se mohou samozřejmě dostat do situace, kdy nejsou schopny plnit své splatné závazky vůči věřitelům. Finanční instituce jsou zastoupeny bankami, spořitelními a úvěrovými družstvy, zajišťovnami a pojišťovnami.

Důležitým faktem, který nesmí být opomenut, je vyjmutí finančních institucí z působnosti IZ, a to po dobu, po kterou jsou nositeli licence (povolení), dle zvláštního právního předpisu, upravujících jejich činnost. Do té doby evropské i vnitrostátní právo podporuje sanační způsob řešení jejich nepříznivé ekonomické situace, aniž by došlo k přerušení činnosti těchto institucí. Tento sanační způsob nepodléhá režimu insolvenčního práva.

Existuje dvojí režim úpadku finančních institucí. Jednak tzv. úvěrových a dále také ostatních, mezi které jsou řazeny např. investiční společnosti, investiční fondy, penzijní společnosti a penzijní fondy. U těchto neúvěrových institucí finančního trhu spočívá významný rozdíl v tom, že insolvenčním správcem může být jen správce se zvláštním povolením. Nastane-li úpadek těchto institucí, jsou řešeny jako „klasický úpadek“, přičemž není nutností zánik jejich povolení k činnosti, jako u finančních institucí.

Nepatrný konkurs

Insolvenční zákon dle zvláštních ustanovení také definuje tzv. nepatrný konkurs. O který se jedná, jestliže:

- je dlužníkem nepodnikající fyzická osoba, nebo
- celkový obrat dlužníka za poslední účetní období předcházející prohlášení konkursu, nepřesahuje 2 000 000 Kč a dlužník nemá více než 50 věřitelů.

Jedná se o efektivní a rychlé řešení konkursu zjednodušeným procesním postupem s odchylkami od klasického konkursu. Rozhodnutí, že se jedná o nepatrný konkurs, může insolvenční soud vydat i bez návrhu a spojit je s prohlášením konkursu. Nebo jej vydá kdykoliv po prohlášení konkursu v době insolvenčního řízení. Pokud vyjde najevo,

že konkurs neměl být považován za nepatrný, insolvenční soud dané rozhodnutí zruší.¹⁷ Srovnání uspokojení u jednotlivých forem řešení úpadku znázorňuje následující Tab. 2.3.2.3.

Tab. 2.3.2.3 Srovnání uspokojení v rámci jednotlivých forem řešení úpadku

	Konkurs	Reorganizace	Oddlužení
Nepřihlašovaná pohledávka dle §168 a 169 IZ	uspokojena zcela	uspokojena zcela	uspokojena zcela
Přihlášená pohledávka nezajištěná	uspokojena v rozsahu majetkové podstaty	uspokojena dle reorganizačního plánu	uspokojena v míře minimálně 30 %
Přihlášená pohledávka zajištěná	uspokojena v rozsahu zajištění a dále z majetkové podstaty	v zásadě uspokojena v rozsahu zajištění	uspokojena pouze v rozsahu zajištění
Pohledávka po skončení IR	nezaniká	narovnána reorganizačním plánem	mění se v naturální obligaci

Zdroj: vlastní zpracování, dle Danarionline [online]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d37505v47402-komparace-zpusobu-vymahani-a-uplatnovani-soukromopravnich/>

2.4 Oddlužení

Institut oddlužení neboli osobní bankrot je posledním způsobem řešení úpadku, který je odlišný tím, že ve zvýšené míře zohledňuje sociální hlediska před ekonomickými. Je moderním trendem evropského insolvenčního zákona, jenž má umožnit dlužníkovi „nový start“ a motivovat dlužníka k umořování svého dluhu.

Nutno je však zmínit, že IZ nestanovuje konkrétní minimální hranici plnění pro nezajištěné věřitele. V praxi je tedy možné a poměrně časté, že v oddlužení bude uhrazeno méně. Nezajištění věřitelé tedy uspokojují pohledávky do jimi schválené výše, z čehož vyplývá, že zbylá část závazků je odpuštěna. Důvodem, jak již bylo zmíněno výše, je daný způsob řešení úpadku, který upřednostňuje sociální hledisko před ekonomickým.

Zajištění věřitelé, dle § 298 IZ, mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžení věci, pohledávky, práva nebo jiné majetkové hodnoty, kterou byla zajištěna. Poté jsou uspokojeni dle pořadí, v jakém vznikl právní důvod zajištění. Zároveň,

¹⁷ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část druhá, Způsoby řešení úpadku, Hlava I: Konkurs, Díl 9 - Zvláštní ustanovení o nepatrném konkursu, § 314

je cílem snížení nákladů veřejných rozpočtů na sanaci těch, kteří upadli do sociální krize.¹⁸ Oddlužení dle IZ je v současnosti jedinou možností, jak se zcela vypořádat s nesplněnými závazky a exekucemi.

Tento způsob řešení úpadku je určen především pro ty dlužníky, kteří se do úpadku nedostali následkem své podnikatelské činnosti, ale činnosti obvyklé, tedy zejména z provozu domácnosti. IZ oddlužení nepřipouští pouze u právnických osob, jež jsou podnikateli. Fyzické osoby se oddlužit mohou, ať už podnikateli jsou či nikoli, nicméně jak právnické tak i fyzické osoby nesmí mít dluhy z podnikání.

V současné době je oddlužení stále více používaným způsobem, kterým chtějí dlužníci řešit svou nepříznivou ekonomickou situaci. Je pro ně nadějí, že se snad jednou provždy vymaní ze začarovaného kruhu plného dluhů, zejména pak u rodin, které se mohou dostat do situace, kdy jsou natolik pohlcené úvěry, až nebudou schopny své závazky plnit ani v daleké budoucnosti. Po dobu 5 let bude mít dlužník pouhé životní minimum, ale pokud během této doby dokáže splatit alespoň třetinu svých závazků, zbytek dluhů mu bude po uplynutí lhůty odpuštěn. Dalším důvodem, proč je vyhlášení osobního bankrotu stále více využíváno, je ochrana před výkonem exekuce, i v případě, jestliže už byla zahájena. Avšak ne všem dlužníkům, je samozřejmě vyhověno.

Dlužník žádající soud o povolení oddlužení musí splňovat určité podmínky:

- nesmí být v době podání návrhu na oddlužení podnikatelem, avšak dle novely insolvenčního zákona, která vešla v platnost 1. ledna 2014 je možné oddlužení osob samostatně výdělečně činných (OSVČ),
- nesmí mít prokazatelně dluhy z podnikatelské činnosti, (např. podnikatelský úvěr, neuhrazená faktura, dluhy na sociálním a zdravotním pojištění, daňové nedoplatky vzniklé za doby podnikání), zároveň nesmí být spoludlužníkem, či ručitelem jiného podnikatelského úvěru,
- není přípustné, aby se jednalo o opakovaný návrh na oddlužení, výjimkou je, pokud byl původní návrh na oddlužení zamítnut, nebo zastaven,
- v posledních pěti letech dlužník nesmí být pravomocně odsouzen pro trestný čin majetkové, nebo hospodářské povahy,

¹⁸ Insolvenční zákon [online]. Oddlužení. Dostupné z: <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>

- v příštích 5 letech musí být dlužník schopen uhradit ze svých příjmů minimálně 30% všech svých závazků (může se však s věřiteli dohodnout na nižší částce). Nabídne-li dlužník nezajištěnému věřiteli uspokojení v hodnotě nižší než 30 % zjištěné pohledávky, musí mít od dotyčného věřitele písemný souhlas. Tato situace nastává většinou u rodinných příslušníků, nezajištěný věřitel nemá sebemenší důvod souhlasit s uspokojením nižším, než v minimální zákonem stanovené výši.

Jsou-li výše uvedené kritéria splněny, soud rozhodne o povolení oddlužení a dlužník by měl plnit veškeré závazky ve stanovené, soudem určené výši. V případě, že insolvenční soud oddlužení nepovolí i při splnění zákonem stanovených podmínek, dlužník má možnost odvolat se k vrchnímu soudu.

2.4.1 Návrh na povolení oddlužení

Povinností dlužníka požadujícího řešení svého úpadku či hrozícího úpadku oddlužením, je podat nejen návrh na povolení oddlužení, ale současně také insolvenční návrh, jelikož samotný návrh na povolení oddlužení není podáním způsobilým zahájit insolvenční řízení, i přes dodržení všech požadavků kladených insolvenčním zákonem.

Na rozdíl od insolvenčního návrhu, který může podat jak věřitel, tak dlužník, návrh na povolení oddlužení mohou podávat pouze dlužníci. Zákon předpokládá skutečný zájem dlužníků na svém oddlužení, a proto by měli přistupovat k podání návrhu na oddlužení zodpovědně.

V případě, že je insolvenční návrh současně s návrhem na povolení oddlužení, podáván ze strany dlužníka, využívá se jediného předepsaného formuláře, jelikož oba návrhy musí být podány současně. Podoba formuláře návrhu na povolení oddlužení je přesně stanovena Ministerstvem spravedlnosti ČR. Je-li insolvenční návrh podán věřitelem, poté musí dlužník podat návrh na povolení oddlužení ve lhůtě 30 dnů od doručení věřitelova insolvenčního návrhu dlužníkovi k jeho vyjádření. Nedodrží-li stanovenou lhůtu a návrh bude podán později, soud na něj nebude brát zřetel a úpadek bude řešen konkursem.

Konečné rozhodnutí závisí vždy na insolvenčním soudci, povolení oddlužení tak nepředstavuje žádný právní nárok. Uzná-li soud insolvenční návrh k projednání, přistoupí k posouzení samotného návrhu na povolení oddlužení, kdy posuzuje nejen splnění podmínek

pro oddlužení, ale také náležitosti návrhu na povolení, jež jsou předepsány IZ. Je-li návrh např. nesrozumitelný, neurčitý, neobsahuje všechny náležitosti, nebo k němu připojeny zákonem požadované přílohy, insolvenční soud vyzve subjekt, který jej podal, k jeho opravě/doplnění ve lhůtě, která nesmí být delší než 7 dnů.¹⁹

Dlužník může návrh vzít zpět, do doby, než soud rozhodne o schválení oddlužení. Zpětvzetí návrhu insolvenční soud vezme na vědomí rozhodnutím, které doručí dlužníku, popřípadě insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Vzal-li dlužník návrh zpět, nemůže jej podat znovu.

2.4.2 Náležitosti návrhu na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení musí být opatřen úředně ověřeným podpisem dlužníka. Návrh dle IZ obsahuje níže uvedené náležitosti:

- označení „Návrh na povolení oddlužení“,
- označení insolvenčního soudu, včetně spisové značky, pod níž je insolvenční řízení vedeno, je-li návrh podáván po zahájení insolvenčního řízení,
- označení dlužníka,
- údaje o tom, zda je návrh podáván pro úpadek nebo hrozící úpadek, s podrobným popisem skutečností, které to osvědčují – pokud je návrh na oddlužení podáván spolu s insolvenčním návrhem,
- údaje týkající se insolvenčních řízení nebo jiných řízení zabývajících se úpadkem dlužníka, vedených v posledních pěti letech,
- záznam o nezahlazených pravomocných odsouzeních dlužníka, jeho statutárního orgánu, zákonného zástupce nebo člena kolektivního statutárního orgánu, pro trestný čin majetkové či hospodářské povahy,
- záznamy o veškerých dlužnických příjmech za poslední 3 roky, včetně všech příjmů, jež dlužník v následujících 5 letech očekává,
- údaj, zda dlužník navrhuje nižší splátky než zákonem stanovené, pokud ano, musí návrh obsahovat navrhovanou výši měsíčních splátek, případně jejich způsob určení, včetně důvodů vedoucích k jeho úpadku,
- informace vztahující se k dlužníkem vyživovaným osobám,

¹⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část druhá, Způsoby řešení úpadku, Hlava IV: Oddlužení, § 393

- popis veškerého majetku dlužníka – majetek dlužníka, jenž je předmětem zajišťovacích práv, musí být uveden zvlášť,
- popis všech závazků dlužníka – obdobně jako u majetku, závazky u nichž mají věřitelé právo na uspokojení ze zajištění a vykonatelné závazky se uvádí zvlášť,
- podrobný popis okolností, na základě kterých lze usuzovat na výši hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé,
- navrhovaný způsob oddlužení nebo informace že dlužník nenavrhuje konkrétní způsob oddlužení,
- prohlášení dlužníka, že veškeré údaje uvedené v návrhu na povolení oddlužení včetně příloh jsou pravdivé,
- seznam příloh,
- údaje o osobě, pokud je odlišná od dlužníka a návrh na povolení oddlužení podepsala,
- datum,
- podpis osoby, jež návrh podepsala, a úředně ověřený podpis dalších osob povinných spolupodepsat návrh.²⁰

Přílohy návrhu na povolení oddlužení

- listiny dokládající existenci dlužníka (právnícké osoby), nelze-li skutečnost ověřit dle zákona o základních registrech v příslušném registru,
- soupis majetku, v němž je všechen dlužníkův majetek jednotlivě označen a je předmětem zajišťovacích práv sloužících k uspokojení věřitelů (uvádí se zvlášť), včetně ostatního majetku,
- seznam závazků, v němž jsou veškeré závazky vůči věřitelům majících právo na uspokojení ze zajištění, jednotlivě označený a další ostatní závazky, (je-li závazek vykonatelný, vyznačí se tato skutečnost v seznamu závazků a přiloží se příslušné rozhodnutí, notářský nebo exekutorský zápis),
- listiny dokládající dlužníkovy příjmy za poslední 3 roky (potvrzení o příjmech z pracovního poměru, daňová přiznání, výpisy z bankovních účtů),

²⁰ Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, Část třetí - Náležitosti některých podání v insolvenčním řízení, §23

- výpis z rejstříku trestů dlužníka, jeho statutárního orgánu, zákonného zástupce nebo člena jeho kolektivního statutárního orgánu (nesmí být starší než 3 měsíce), pokud dlužník pobýval v posledních 3 letech nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců v jiném členském státě, musí doložit obdobný doklad členského státu,
- písemný souhlas nezajištěného věřitele v případě, že se s dlužníkem dohodnou na hodnotě plnění (obdržené oddlužením) nižší než 30 % jeho pohledávky, zároveň musí být uvedena výše nejnižší hodnoty plnění,
- listiny, kterých se návrh na povolení oddlužení dovolává a listiny, které poukazují v návrhu na povolení oddlužení tvrzené skutečnosti,
- listiny, z nichž vyplývá ručení osob nebo spoludlužnictví, které spolupodepisují návrh na povolení oddlužení,
- plná moc udělená dlužník zmocněnci, je-li dlužník zastoupen na základě plné moci.²¹

2.4.3 Společný návrh manželů na povolení oddlužení

Společný návrh manželů musí být opět podán na předepsaném formuláři a ke dni podání musí být dlužníci manželé. Nutnou náležitostí návrhu je výslovné prohlášení obou manželů, ve kterém souhlasí, aby všechnen jejich majetek byl považován za majetek ve společném jmění manželů, pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, včetně úředně ověřených podpisů obou manželů.²²

Společné oddlužení manželů má své výhody. Například, pokud mají manželé některé, popřípadě všechny závazky uzavřené společně, započítávají se do společného oddlužení pouze jednou, čímž se významně snižuje jejich společný dluh. V případě, že by se manželé oddlužovali každý zvlášť, každý z nich by musel uvést jak samostatně uzavřené závazky, tak ty společné. Další výhoda spočívá v nákladech na insolvenčního správce, které jsou

²¹ Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, Část třetí - Náležitosti některých podání v insolvenčním řízení, §24

²² Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část druhá, Způsoby řešení úpadku, Hlava IV: Oddlužení, § 394a

rozloženy v měsíčních splátkách po celou dobu oddlužení. Tím jsou u společného oddlužení manželů nižší, než kdyby se každý z manželů oddlužoval samostatně.²³

2.4.4 Posouzení návrhu na povolení oddlužení insolvenčním soudem

Povolení oddlužení insolvenčním soudem předchází schválení úpadku dlužníka. Insolvenční soud pečlivě přezkoumá dlužníkům podaný návrh, zda je podaný na předepsaném formuláři, obsahuje-li veškeré zákonem stanovené náležitosti. Pokud insolvenční soud vyhodnotí návrh jako způsobilý k projednání a situaci dlužníka odpovídající podmínkám pro povolení oddlužení, pak rozhodne kladně, vydá usnesení, jímž se zjišťuje úpadek dlužníka a následně povoluje oddlužení.

2.4.4.1 Zamítnutí návrhu na oddlužení

Insolvenční soud návrh na povolení oddlužení zamítá v okamžiku, kdy lze důvodně předpokládat, že jím je sledován nepoctivý záměr, např. již v posledních 5 letech proběhlo jiné insolvenční řízení řešící úpadek dlužníka, nebo dle výpisu z rejstříku trestů proběhlo v posledních 5 letech trestní řízení, které skončilo odsouzením.²⁴

Dalším kritériem pro zamítnutí návrhu na oddlužení, je výše hodnoty plnění, jež při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé. Bude-li nižší než zákonem stanovená, tedy 30 % dochází k zamítnutí, pokud však věřitelé s nižším plněním nesouhlasí. V opačném případě, by oddlužení bylo povoleno.

Insolvenční soud zamítne návrh také v případě, kdy návrh podala osoba, o jejímž návrhu bylo rozhodnuto již dříve, nebo doposud dosažené výsledky řízení dokládají lehkomyšlný či nedbalý přístup k plnění povinností v insolvenčním řízení.²⁵

Zamítne-li insolvenční soud návrh na oddlužení, rozhodnutí musí být doručeno osobě, která návrh podala, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání však může podat pouze osoba, jež návrh podala.

²³ Stop dluhům [online]. Společné dluhy manželů. Dostupné z: <http://www.stopdluhum.cz/oddluzeni-manzelu/>

²⁴ Návrhy na oddlužení [online]. Možné problémy v oddlužení. Dostupné z: <http://www.navrhynaoddluzeni.cz/in.php?stranka=potize>

²⁵ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část druhá, Způsoby řešení úpadku, Hlava IV: Oddlužení, Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení, § 395

2.4.4.2 Odmítnutí návrhu na oddlužení

Pokud návrh na povolení oddlužení neobsahuje všechny zákonem stanovené náležitosti, je neurčitý, nesrozumitelný či nejsou připojeny požadované přílohy a jejich stanovené náležitosti nejsou v pořádku, insolvenční soud vyzve osobu, která návrh podala k jeho opravě/doplnění nejpozději do 7 dnů.

Návrh na povolení oddlužení je odmítnut, pokud i přes výzvu insolvenčního soudu nebyl návrh řádně doplněn, požadované přílohy nejsou připojeny, nebo neobsahují stanovené náležitosti.²⁶

2.4.4.3 Schválení návrhu na oddlužení

Insolvenční soud schvaluje oddlužení, pokud je návrh úplný, neexistují důvody pro jeho zamítnutí a nejsou vzneseny žádné námitky nezajištěných věřitelů a insolvenčního správce. Od okamžiku schválení začíná přihlašovací lhůta, v rámci níž věřitelé uplatňují v insolvenčním řízení své pohledávky. Po jejím uplynutí se soud opět návrhem věcně zabývá, přezkoumává přihlášené pohledávky a na schůzi věřitelů dochází k rozhodnutí o schválení oddlužení některým ze způsobů stanovených insolvenčním zákonem.²⁷

Jestliže insolvenční soud povolí oddlužení, určí zároveň termín přezkumného jednání, které se koná za účelem přezkoumání přihlášených pohledávek dle seznamu přihlášených pohledávek. Insolvenční správce i dlužník jsou k přezkumnému jednání písemně předvoláni. Dlužník i insolvenční správce jsou oprávněni popírat pravost, výši a pořadí všech přihlášených pohledávek. Obvykle ihned po skončení přezkumného jednání se koná schůze věřitelů.

Schůze věřitelů

První schůzi věřitelů svolává a řídí insolvenční soud. Další schůzi už může svolat i insolvenční správce, pokud bude potřeba rozhodnout o dalším postupu v insolvenčním řízení za přítomnosti věřitelů. Nicméně oprávnění svolat schůzi mají také věřitelé. Právo zúčastnit se schůze věřitelů mají přihlášení věřitelé, insolvenční správce i státní zastupitelství. Dlužník

²⁶ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část druhá, Způsoby řešení úpadku, Hlava IV: Oddlužení, Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení, § 393

²⁷ Avocate [online]. Oddlužení v otázkách a odpovědích. Dostupné z: <http://www.avocate.cz/aktuality/10/oddluzeni-v-otazkach-a-odpovedich>

má povinnost se této schůzi osobně zúčastnit a zodpovědět dotazy přítomných věřitelů. Jestliže se dlužník bez omluvy nedostaví, případně soud neshledá jeho omluvu za důvodnou, má se za to, že vzal návrh na oddlužení zpět.

Kompetence schůze věřitelů:

- volba věřitelského výboru,
- odvolání insolvenčního správce a využití práva stanovení správcem jinou osobu – avšak pouze na první schůzi věřitelů,
- volba způsobu oddlužení, a to zpeněžením majetkové podstaty nebo pomocí splátkového kalendáře.

Pro přijetí usnesení se na schůzi věřitelů hlasuje. Pro schválení je nezbytný souhlas nadpoloviční většiny přítomných nebo řádně zastoupených věřitelů. V případě odvolání insolvenčního správce, je nutný souhlas nadpoloviční většiny všech věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení. Nastane-li situace, kdy se věřitelé neshodnou při hlasování, rozhoduje insolvenční soud. Proti rozhodnutí o povolení oddlužení odvolání přípustné není.

2.4.4.4 Zrušení schválení návrhu na oddlužení

V průběhu oddlužení může insolvenční soud oddlužení zrušit a rozhodne o způsobu řešení úpadku konkursem, jestliže:

- dlužník neplní podstatné povinnosti dle schváleného oddlužení,
- nebude možné splnit podstatnou část splátkového kalendáře,
- v důsledku zaviněného jednání vznikl dlužníkovi po schválení plánu oddlužení peněžitý závazek po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti (byl-li k domáhání nařízen výkon rozhodnutí nebo exekuce),
- to navrhne sám dlužník.²⁸

2.4.5 Způsoby oddlužení

V souladu s insolvenčním zákonem, o způsobu, jakým bude provedeno oddlužení, hlasují pouze nezajištění věřitelé, (samozřejmě jen ti, kteří své pohledávky přihlásili).

²⁸ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část druhá, Způsoby řešení úpadku, Hlava IV: Oddlužení, Rozhodnutí o schválení oddlužení, § 418

Zajištění věřitelé nemají oprávnění rozhodovat o způsobu oddlužení, jelikož jsou v rámci IŘ uspokojováni z majetku dlužníka, samotného průběhu oddlužení se tedy přímo neúčastní. V situaci, kdy pro ani jeden způsob oddlužení nehlasuje prostá většina věřitelů, rozhodne o něm insolvenční soud. Insolvenční zákon upravuje dva možné způsoby oddlužení, a to zpeněžením majetkové podstaty či plněním splátkového kalendáře.

2.4.5.1 Zpeněžení majetkové podstaty

Zpeněžením majetkové podstaty se rozumí převedení veškerého majetku, který do ní náleží, na peníze. Zpeněžení majetkové podstaty se týká aktuálního majetku dlužníka, dále majetku, který dlužník nabyt v průběhu IŘ poté, co nastaly účinky schválení oddlužení. Netýká se majetku, který dlužník nabyde v budoucnu – je-li insolvenční návrh podaný ze strany dlužníka. Podává-li návrh věřitel, do majetkové podstaty náleží majetek patřící dlužníkovi k okamžiku, kdy nastaly účinky předběžného opatření, kterým bylo omezeno právo dlužníka nakládat s majetkem. Dále majetek, který dlužník vlastnil k okamžiku, kdy nastaly účinky rozhodnutí o jeho úpadku, a majetek, který nabyt v průběhu insolvenčního řízení.²⁹

Obsah majetkové podstaty, dle § 206, IZ:

- peněžní prostředky,
- movité a nemovité věci,
- podnik,
- obchodní podíl,
- vkladní knížky/listy, jiné formy vkladů,
- soubor věcí a věci hromadné,
- šeky, směnky, akcie a jiné cenné papíry nebo listy, jejichž předložení je nutné k uplatnění práva,
- peněžité, nepeněžité, podmíněné pohledávky dlužníka, včetně pohledávek, které nejsou dosud splatné,
- mzda/plat dlužníka, pracovní odměna jako člena družstva, příjmy nahrazující dlužníkovi odměnu za práci – důchod, nemocenská, stipendia, peněžitá pomoc v mateřství, podpora v nezaměstnanosti, podpora při rekvalifikaci, apod.,

²⁹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava VI: Majetková podstata, § 205

- další práva a jiné majetkové hodnoty, které mají penězi ocenitelnou hodnotu.³⁰

Naopak do majetkové podstaty nepatří majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Insolvenční správce do majetkové podstaty nezapisuje např. obvyklé vybavení domácnosti, běžné oděvní součásti, zdravotnické potřeby, které povinný potřebuje, snubní prsten a předměty obdobné povahy, atd.

Majetkovou podstatu lze zpeněžit několika způsoby, a sice:

- veřejnou dražbou (dle zákona o veřejných dražbách),
- prodejem movitých a nemovitých věcí (dle OSŘ),
- prodejem majetku mimo dražbu.³¹

O způsobu, jakým bude provedeno zpeněžení majetku, rozhodne se souhlasem věřitelského výboru insolvenční správce.

2.4.5.2 Plnění splátkového kalendáře

Druhým způsobem oddlužení je plnění splátkového kalendáře, jež zasahuje dlužníkův majetek především do budoucna. Dlužník je povinen po dobu 5 let plnit pohledávky nezajištěných věřitelů, jejichž poměr je dán v rozhodnutí o schválení oddlužení. Měsíčně tedy splácí nezajištěným věřitelům ze svých příjmů určenou částku, a to v takovém rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí či při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

Insolvenční soud nařizuje dlužníkovi nejen po dobu 5 let a k určitému dni splácet stanovenou částku nezajištěným věřitelům, ale také určuje termín první splátky. Označí příjmy sloužící k pokrytí první splátky, dále nezajištěné věřitele, jež s dlužníkem uzavřeli dohodu o splátce nižší než je 30 % jejich pohledávky, včetně výše nižší hodnoty. Nařídí plátcí mzdy dlužníka, aby stanové srážky ze mzdy/příjmu dlužníka zajistil a zasílal je insolvenčnímu správci. Plátce mzdy dlužníka tedy vypočítá nezabavitelnou část mzdy, zbylá část je zaslána insolvenčnímu správci, který částku rozdělí věřitelům v daném poměru. Více k nezabavitelnému minimu v kapitole ...

³⁰ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava VI: Majetková podstata, § 206

³¹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část druhá, Způsoby řešení úpadku, Hlava I: Konkurs, Díl 5, § 286

Plnění splátkového kalendáře má velkou výhodu především v tom, že se dlužníkovi nenapočítávají nové upomínky, penále, smluvní pokuty a nenavýšují se úroky z prodlení, jako u běžného splácení půjček, kdy účtování dalších úroků vede k dluhové spirále

Dlužník je povinen po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře:

- vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost, pokud je nezaměstnaný, musí o získání příjmu usilovat; nesmí odmítat splnitelnou možnost si příjem obstarat,
- hodnoty získané dědictvím, darem včetně majetku, který dlužník neuvedl v seznamu majetku, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře,
- bez zbytečného odkladu oznámit změnu svého bydliště, sídla nebo zaměstnání insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru,
- vždy k 15. březnu a k 15. září předložit přehled svých příjmů za uplynulých šest měsíců insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru,
- nezatajovat žádný ze svých příjmů, na žádost insolvenčního soudu, insolvenčního správce a věřitelského výboru předložit své daňová přiznání,
- neposkytovat věřitelům žádné zvláštní výhody,
- nepřijímat na sebe nové závazky, které by nemohl v jejich době splatnosti splnit.

Ztratil-li dlužník v průběhu plnění splátkového kalendáře zaměstnání a jeho hledání je dlouhodobě neúspěšné, insolvenční soud zruší schválení oddlužení a prohlásí na majetek dlužníka konkurs. V situaci, kdy dlužník o své zaměstnání přijde pro dlouhodobé onemocnění, případně z důvodu nástupu na mateřskou dovolenou, má možnost řešit vzniklou situaci za pomoci zdrojů od třetí osoby.³²

³² MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. 3. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2014. 496 s. ISBN 978-80-7201-939-7.

2.4.6 Osvobození od dluhů

Osvobození od dluhů je nejvýznamnější výhodou plynoucí z oddlužení a představuje hlavní podnět pro dlužníky, aby se snažili dostát svým povinnostem v průběhu celého řízení.

Uplynutím 5leté lhůty, kdy dlužník splní včas a řádně všechny povinnosti dle schváleného způsobu oddlužení, je řízení o oddlužení ukončeno. Následně má dlužník oprávnění podat insolvenčnímu soudu návrh na tzv. osvobození od dluhů, tedy od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení a to v rozsahu, v němž doposud nebyly uspokojeny. Bez podání návrhu dlužníka, soud nemůže usnesení o osvobození od dluhů vydat.

„Rozhodně by dlužník neměl s podáním návrhu otálet, neboť skončením insolvenčního řízení přestaly působit jeho účinky a zároveň tak skončila ochrana dlužníka před výkonem rozhodnutí a exekucí.“ (Maršíková, 2011).

Osvobození od zbývajících dluhů se vztahuje také na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ačkoliv tak měli učinit, jelikož v době rozhodnutí o schválení oddlužení již existovaly.³³ Je-li hodnota plnění, které obdrželi nezajištění věřitelé nižší než 30 % jejich pohledávek, eventuálně nedosahuje nejnižší hodnoty plnění, na níž se dlužník s věřiteli dohodl, může i přesto insolvenční soud uznat osvobození od dluhů. Dlužník však musí prokázat, že požadované hodnoty plnění nebylo dosaženo jeho zaviněním, a zároveň, že částka, kterou věřitelé dosud obdrželi, není nižší než ta, kterou by dostali, kdyby byl úpadek dlužníka řešen prostřednictvím konkursu.³⁴

Současně však platí, že přiznané osvobození zaniká, byl-li dlužník do 3 let od usnesení o osvobození odsouzen za úmyslný trestný čin vztahující se k oddlužení či osvobození, nebo jednal podvodně vůči věřitelům.³⁵

³³ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava V: Oddlužení, § 414 – odst. 2

³⁴ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava V: Oddlužení, § 415

³⁵ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Část první, Obecná část, Hlava V: Oddlužení, § 417

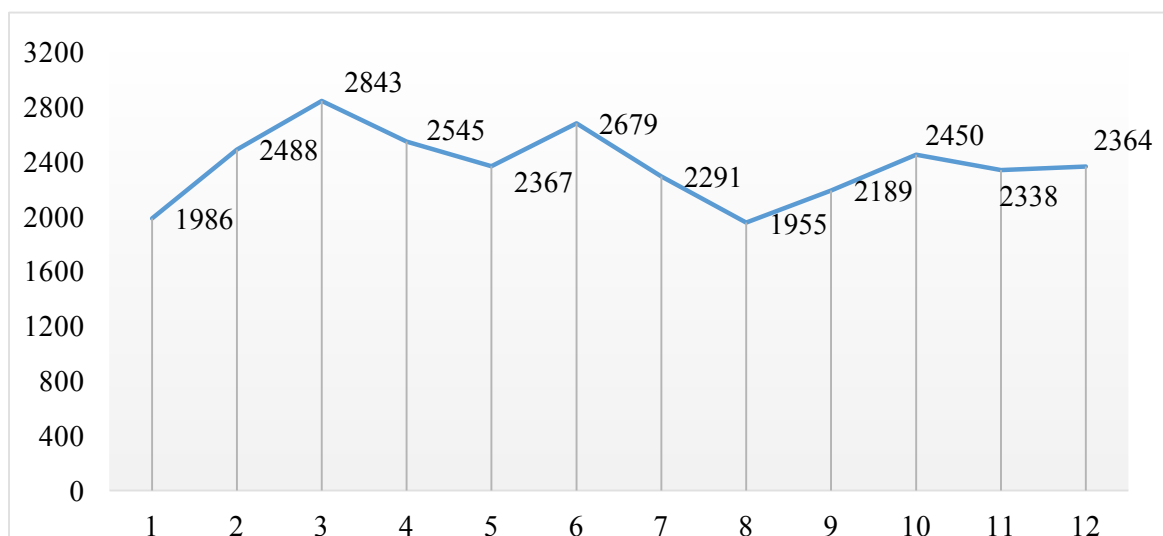
3 Ekonomický a sociální dopad zadluženosti na dlužníky

Charakteristickým jevem současné konzumní společnosti je život na dluh. Jestliže však výše dluhu překročí únosnou hranici, je brzdou jejího vývoje. Zadluženy nejsou jen státy, obce či podnikatelé, ale hlavně domácnosti. Platební neschopnost domácností v České republice, přiměla zákonodárce k vytvoření institutu oddlužení, pro její řešení. Hlavní příčinou vzniku platební neschopnosti domácností jsou nepochybně tzv. rychlé půjčky, bez jakéhokoliv zajištění, s vysokými úroky a smluvními pokutami.

Oddlužení umožní dlužníkovi nový začátek bez dluhů. Pětileté období, po které trvá proces oddlužení má působit jako ponaučení pro dlužníky, kteří by se měli v jeho průběhu naučit šetřit a hospodařit se svými financemi, které mají k dispozici a nenavyšovat si je prostřednictvím půjček.

Z následujícího grafu č. 3.1, lze vyčíst, že počet podaných návrhu na oddlužení v průběhu roku 2015 kolísal. Největší nárůst byl zaznamenán v měsíci březnu loňského roku, kdy bylo podáno 2843 návrhů. Naopak za měsíc srpen bylo žádostí na oddlužení nejméně, a sice 1955. V roce 2015 požádalo o oddlužení celkem 28 495 osob. Dle zdrojů, na základě kterých byly grafy zpracovány, bylo prozatím za uplynulé měsíce roku 2016 celkem předloženo 4277 návrhů na oddlužení.

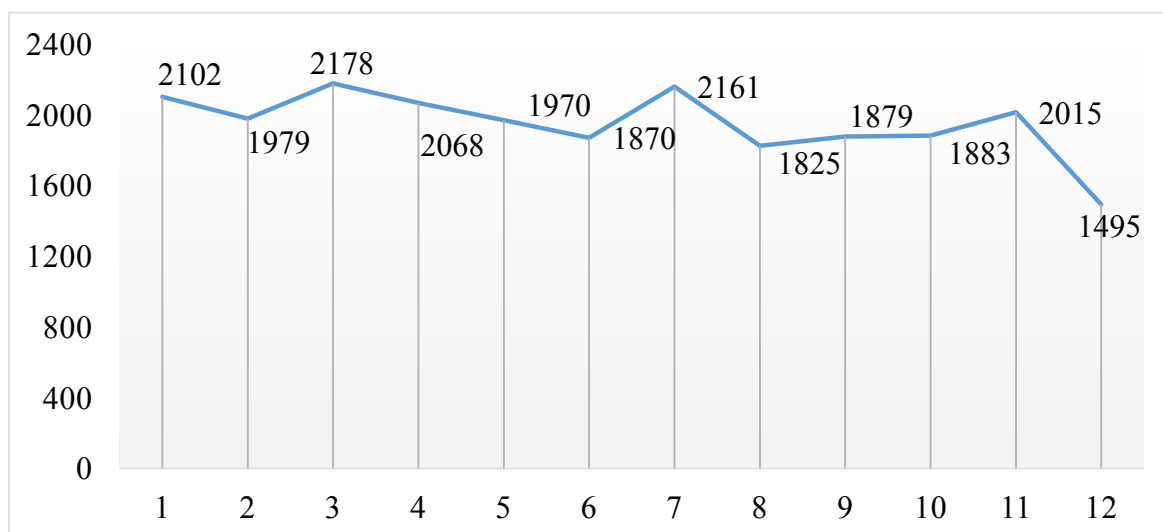
Graf 3.1 Vývoj podání návrhu na oddlužení v jednotlivých měsících za rok 2015

Zdroj: vlastní zpracování, dle Creditreform [online]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/novinky-downloads/vyvoj-insolvenci-v-cr.html>

Na základě informací vyplývajících z předchozího grafu je známo, že v roce 2015 požádalo o oddlužení celkem 28 495 osob, přičemž z toho bylo 23 425 oddlužení schváleno, jak je již vyobrazeno v Grafu č. 3.2. Poprvé klesl počet povolených oddlužení, o 5,91 % proti roku 2014, kdy byl zaznamenán ještě nárůst povolených oddlužení. Až dosud bylo za rok 2016 povoleno 3976 oddlužení.

Graf 3.2 Vývoj povolení oddlužení v jednotlivých měsících za rok 2015

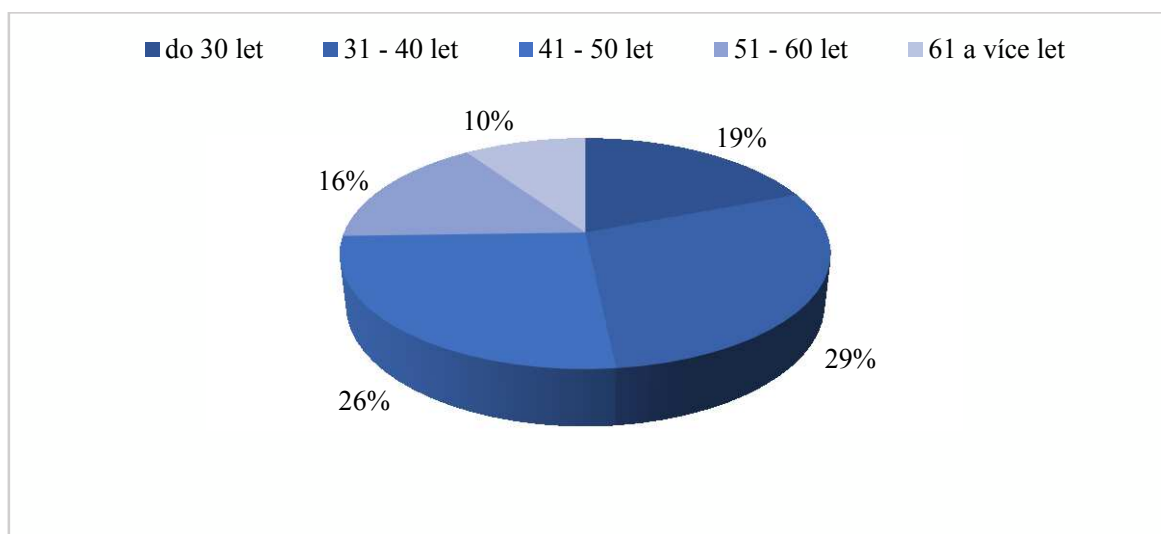

Zdroj: vlastní zpracování, dle Creditreform [online]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/novinky-downloads/vyvoj-insolvenci-v-cr.html>

Věková struktura osob, žádajících o oddlužení, jež bylo povoleno, je téměř vyrovnaná. K nárůstu povolených oddlužení dochází především ve věkové kategorii do 30 let, kdy došlo k navýšení o 3 %, oproti roku 2014. Nejvyšší počet dlužníků se pohybuje ve věkové skupině od 31 do 40 let. Těsně následuje skupina 41 – 50 let. Počet dlužníků se u těchto dvou skupin téměř nemění, pokles je zaznamenáván především v kategorii 51 – 60 let o 1,2 %, a ve skupině 61 a více let o 1,5 % proti roku 2014.³⁶

³⁶ Creditreform [online]. Vývoj insolvenční v České republice za první čtvrtletí 2016. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/novinky-downloads/vyvoj-insolvenci-v-cr.html>

Graf 3.3 Věková struktura osob, u nichž bylo povoleno oddlužení v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování, dle Creditreform [online]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/novinky-downloads/vyvoj-insolvenci-v-cr.html>

3.1 Příčiny předlužení

Příčinou předlužení je především nedostatek finančních prostředků, z důvodu nízké kvalifikace, dlouhodobé nezaměstnanosti či nemoci, neschopnosti najít si práci ve vyšším věku, neúspěšné podnikání či nesmyslně vysoké výdaje. Do předlužení upadají nejčastěji rodiny disponující pouze s jedním příjmem, více početné rodiny, rodiče samoživitelé, dále také starší osoby, či osoby se zdravotním postižením.

3.1.1 Zadlužení domácností

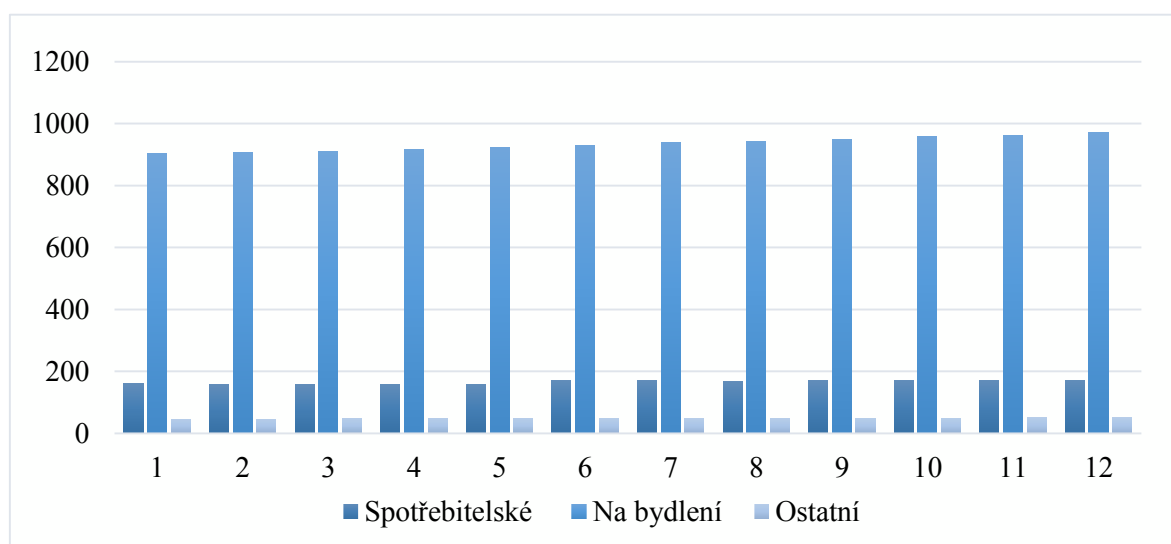
Vývoj zadluženosti českých domácností lze sledovat ze statistik, které jsou poskytovány např. neziskovou organizací Stem.cz, společností CRIF – Czech Credit Bureau, a.s., která je zakladatelem Bankovního a Nebankovního úvěrového registru v České republice, dále také zejména ČNB.

Zadlužení znamená přijetí závazku, který musí být dříve či později splacen. Nebezpečí či riziko plynoucí ze zadlužení je spojeno s vývojem úrokových sazeb, trhem práce, trhem nemovitostí a ekonomiky samotné. Na hypotéky s nízkými sazbami dosáhnou i žadatelé, kteří by dříve neměli šanci. Dojde-li např. k jejich zvýšení, nebo jeden z manželů ztratí zaměstnání, může být skupina těchto žadatelů zaskočena a nemusí být schopna dále splácet. Poté žádají jiné společnosti o poskytnutí nové půjčky, a to i několikrát po sobě. V daném okamžiku už dochází k předlužování. Je nutné zmínit a uvědomit si, že zadlužení není totéž, co předlužení.

Zadlužení je relativně běžné a pomáhá ekonomice, zatímco předlužení vede k ekonomickému zhroucení dlužníka.

Zadluženost českých domácností každoročně roste, přičemž vysoké zadlužení představuje obrovské riziko zejména v rodinách disponujících s nízkými příjmy, kde dochází k předlužení nejčastěji. Značný podíl na zadlužení domácností připadá na hypotéky, díky jejichž splátkám se mohou rodiny dostat až téměř na polovinu svých měsíčních příjmů, či na dno svých dosavadních rezerv. Ekonomické oživení dodává domácnostem další motivaci investovat, a právě úvěry, u kterých klesají úrokové sazby, tvoří největší část dluhu domácností.

Graf 3.1.1 Úvěry domácností dle účelu za rok 2015, (v mld. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, dle ČNB [online]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/bankovni_statistika/bank_stat_komentar.html

Objemově největší položku představují úvěry na bydlení, jež tvoří přes sedmdesát procent. Z Grafu č. 3.1.1 je patrné, že daný typ úvěrů má rostoucí trend. V prosinci roku 2015 úvěry na bydlení dosáhly výše 971 mld. Kč. Na trhu působí také subjekty nabízející dočasnou finanční pomoc v podobě spotřebitelských úvěrů, které se na celkovém objemu úvěrů domácnostem podílejí pěti procenty. V prosinci roku 2015 činily spotřebitelské úvěry 170 mld. Kč.

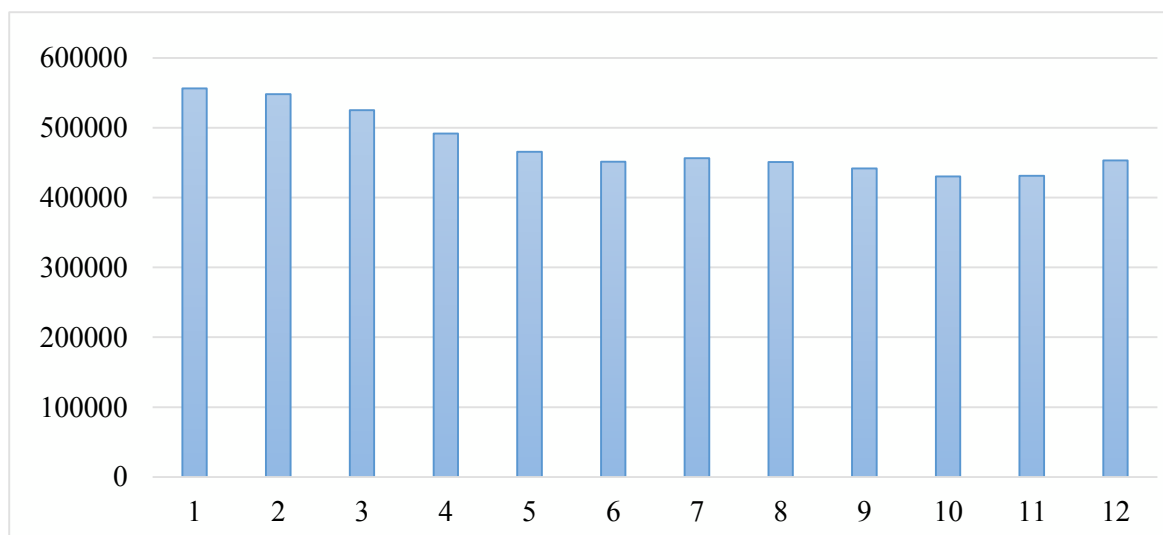
Nezačne-li řešit dlužník své finanční problémy včas, často dochází k exekuci, jelikož věřitelé využijí všech možných prostředků k vymožení svých pohledávek. Dlužník tak může přijít téměř o veškerý svůj majetek. Obvykle je zatížen splácením svých závazků až do konce

života, čímž může poškodit, ač neúmyslně osoby sobě blízké, o které může ve finále přijít. Jakékoli úvěrování by mělo probíhat v rámci morálních zásad a racionálně.

3.1.2 Nezaměstnanost

Další z hlavních faktorů, který má vliv na schopnost dlužníka splácet své dluhy je nezaměstnanost, a to především, je-li dlouhodobá. Růst ekonomiky se promítl do výrazného zlepšení situace na pracovním trhu. I přesto došlo k mírnému růstu nezaměstnanosti. Dle Úřadu práce ČR se však jedná o běžný vývoj ke konci roku, kdy se projevuje postupné ukončování sezónních prací. Graf č. 3.2.1 zobrazuje vývoj celkové nezaměstnanosti za rok 2015.

Graf 3.2.1 Vývoj celkové nezaměstnanosti v roce 2015

Zdroj: Vlastní zpracování, dle Kurzy [online]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/>

Počet nezaměstnaných k prvnímu měsíci letošního roku činil 467 403 osob. Déle než rok je bez práce 40,1 % nezaměstnaných, z toho na podporu v nezaměstnanosti dosáhlo 26,5 % uchazečů.³⁷

Česká nezaměstnanost je druhou nejnižší v Evropské unii. I přesto, že nyní dochází k jejímu poklesu, dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaní se často podceňují, ztrácí pracovní návyky, kvalifikaci, i konkurenceschopnost při hledání nového zaměstnání. V situaci stále se zvyšující zadluženosti, dlužník podléhá depresím a může rezignovat.

³⁷ Kurzy [online]. Nezaměstnanost v ČR, vývoj, rok 2016. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/>

3.1.3 Úroveň finanční gramotnosti

Finančně gramotný člověk je takový, který se umí v dané problematice orientovat, je schopen spravovat svůj rozpočet, dostát svým závazkům řádně a včas, a to i v případě, změní-li se jeho finanční podmínky, nebo podmínky makroekonomické. Dle průzkumu České bankovní asociace (ČBA) je např. pojem debetní a kreditní karta stále velkou neznámou, stejně jako základní principy zodpovědného hospodaření s financemi. Poté dochází k předlužování obyvatelstva, či růstu počtu exekucí. Značná část lidí své špatné finanční návyky nemění a nemá snahu doplňovat své finanční znalosti. Následně lidé podléhají snadno dostupným finančním nabídkám od predátorských poskytovatelů úvěru. V konečném důsledku jsou pro ně tyto nabídky velmi nevýhodné, někdy až likvidační.

V letošním novém průzkumu, který pro ČBA zpracovala výzkumná agentura SC&C, respondenti dosáhli jen průměrných znalostí. Finanční vzdělávání by podle Čechů měla obstarat škola.³⁸ Bohužel je potřeba si uvědomit, že vše začíná v rodině a rodiče by od této odpovědnosti neměli ustupovat. Mnoho lidí netuší, k čemu vlastně slouží finanční plán. Téměř třetina domácností si nevytváří žádné finanční rezervy a až 78 % lidí v zabezpečení na stáří, počítá se starobním důchodem od státu.³⁹ Při srovnání výsledků dvou průzkumů zabývajících se finanční gramotností, jež byly realizovány s odstupem devíti let, bylo zaznamenáno jen mírné zlepšení. V roce 2006 Index finanční gramotnosti české populace činil v průměru 66 bodů. V únoru roku 2015 byl ve výši 71 bodů.

Průzkum potvrdil nutnou potřebu dalšího rozvoje finančního vzdělávání v České republice, k tomu je však nezbytná spolupráce mezi školami, finančními institucemi a neziskovými organizacemi. Banky organizují různé semináře, napomáhají s výukou pracovníků neziskových organizací, vytvářejí edukativní webové stránky, podporují výrobu výukových her, apod. Vedle finančního vzdělávání dětí a mládeže se také zaměřují na seniory a znevýhodněné skupiny, jako např. děti v dětských domovech, komunitní centra, nebo matky v azylových domech.⁴⁰

³⁸ Czech-ba [online]. Nový test finanční gramotnosti ČBA. Dostupné z: <https://www.czech-ba.cz/cs/novy-test-financni-gramotnosti-cba-cesi-toho-mnoho-nevedi>

³⁹ Finparada [online]. Finanční gramotnost národa za téměř deset let příliš nenarostla. Dostupné z: <http://www.finparada.cz/2619-Financni-gramotnost-naroda-za-temer-deset-let-prilis-nevzrostla.aspx>

⁴⁰ Novinky [online]. Finanční gramotnost české populace se nelepší. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kariera/363677-financni-gramotnost-ceske-populace-se-nelepsí.html>

3.2 Dopady předlužení

Ekonomický dopad oddlužení na dlužníka je znatelný. Většina schválených návrhů na povolení oddlužení je plněna formou splátkového kalendáře. Jen těžko si lze představit, jak náročné je pro dlužníka žít po stanové období z finančních prostředků ve výši nezabavitelného minima. Mnohem citelnější dopad má proces oddlužení v případě, má-li dlužník rodinu a všichni jsou závislí pouze na jediném příjmu, a sice dlužníkově mzdě. Osoby, jež vyhlásily osobní bankrot, tedy čeká velmi náročných a tíživých pět let života, po kterých však začínají s tzv. „čistým štítem“.

3.2.1 Nezabavitelné minimum

Okamžikem započetí splátkového kalendáře si obvykle dlužník uvědomí, jak málo mu po odečtení měsíčních splátek zůstane na živobytí. Dle § 278 OSŘ je nezabavitelné minimum základní částka, která nesmí být dlužníkovi sražena z měsíční mzdy, bez ohledu na výši jeho dluhů. Nezabavitelné minimum se stanoví na základě životního minima dlužníka a normativních nákladů na bydlení, které jsou stanoveny státem. Částka dále roste s počtem vyživovaných osob.

Pro rok 2016 činí základní nezabavitelná částka na jednotlivce 6 178,67 Kč. Životní minimum je ve stejné výši jako v roce 2015, a sice 3 410 Kč. Normativní náklady se navýšili na částku 5 858 Kč. Jak již bylo zmíněno výše, za každou vyživovanou osobu (dítě, manžel/manželka), se nezabavitelné minimum zvyšuje, a to o jednu čtvrtinu. Tzn. $\frac{1}{4}$ z 6 178,67 Kč, to je 1 544,67 Kč. Následující tabulka č. 3.2.1 zobrazuje vývoj již zmíněných položek proti roku 2015.

Tab. 3.2.1 – Vývoj jednotlivých položek sloužících k výpočtu základní nezabavitelné částky ve dvou letech

	2015	2016
Základní nezabavitelná částka	6 118 Kč	6 178,67 Kč
Životní minimum	3 410 Kč	3 410 Kč
Normativní náklady na bydlení	5 767 Kč	5 858 Kč
Nezabavitelná částka na každou vyživovanou osobu	1 529,5 Kč	1 544,67 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočet nezabavitelné částky v oddlužení

Dlužníkovi zůstane na živobytí v oddlužení částka, kterou tedy tvoří nezabavitelná částka spolu s 1/3 rozdílu čisté mzdy a této nezabavitelné částky. Částka, nad kterou je sražen veškerý zbytek mzdy, je pro rok 2016 stanovena nařízením vlády na 9 268 Kč. Bude-li rozdíl čisté mzdy a základní nezabavitelné částky vyšší než tato státem stanovená hranice, výpočet se provede jako 1/3 z 9 268 Kč.

Příklad 1: Dlužník, který má manželku a dvě děti. Jeho čistá mzda je ve výši 19 000 Kč.

- Základní nezabavitelná částka: $6\,178,67 + 3 \times 1\,544,67$ (vyživované osoby)
= 10 812,68 Kč
- $10\,812,68 + 1/3 \cdot (19\,000 - 10\,812,68) = 13\,541,79$ Kč

Příklad 2: Dlužník, který má manželku a dvě děti. Jeho čistá mzda je ve výši 28 000 Kč.

- Základní nezabavitelná částka: $6\,178,67 + 3 \times 1\,544,67 = 10\,812,68$ Kč

Jelikož je však rozdíl čistého příjmu 28 000 a nezabavitelné částky 10 812,68 vyšší, než státem povolená hranice 9 268, výpočet je následující:

- $10\,812,68 + 1/3 \cdot 9\,268 = 13\,902$ Kč.

Každý dlužník vnímá dluhy a neschopnost plnit své závazky odlišně, hlavně proto, že mají rozdílnou životní situaci. Jsou vystaveni tlaku společnosti, jelikož nejsou schopni plnit její očekávání. Mohou své dluhy popírat a vytěšňovat, např. tím, že si vezmou další půjčku a uspokojili tak nejen sebe, ale i své dlužníky. Dostávají se často do depresí, kde hrozí i riziko sebevraždy. Někteří se dostávají do takového stavu, kdy jsou otupění a zvolí postoj nezájmu.⁴¹

Existují však různé poradny, které dlužníkům mohou pomoci z bezvýchodné situace. Poskytují nejen konkrétní rady a informace, jak se z dané situace vymanit, ale také pochopení. Poradna může také sloužit jako prevence před vznikem problémů s dluhy. V České republice tuto činnost vykonává např. Aliance proti dluhům, která byla založena v roce 2011 Ministerstvem vnitra ČR, která si klade za cíl vytvořit návrhy k minimalizaci předlužování

⁴¹ Abivia [online]. Od ledna 2016 vyšší nezabavitelná částka pro dlužníky. Dostupné z: <http://abivia.cz/rady-oddluzeni/navyseni-nezabavitelne-castky-dluznika/>

občanů. Dále také Asociace občanských poraden, jež se zabývá poskytováním osobního, telefonického, písemného a bezplatného poradenství. Pomáhá předluženým občanům s komunikací s věřiteli, se sestavováním rodinných rozpočtů, apod.

4 Analýza a vyhodnocení ekonomické a sociální situace dlužníků

Kapitola je zaměřena na praktickou analýzu oddlužení, která bude v první části aplikována na konkrétních dvou dlužnících v oddlužení, kdy u každého z nich byla povolena jiná forma oddlužení. Ve druhé části je využito x náhodně vybraných dlužníků, jež do oddlužení vstoupili v průběhu loňského roku a následně vyhodnocen vývoj oddlužení v České republice za rok 2015.

4.1 Případové studie

Následující případové studie jsou určeny nejen k přiblížení samotného procesu oddlužení, ale hlavně poukazují na ekonomické a sociální důsledky, které s sebou oddlužení přináší. Záměrně bylo vybráno pět dlužníků s různými způsoby oddlužení. První dlužník měl schváleno oddlužení plněním splátkového kalendáře, naopak druhému dlužníkovi bylo oddlužení schváleno zpeněžením majetkové podstaty. Následující případové studie poukazují na různé situace, k nimž může v průběhu insolvenčního řízení dojít a oddlužení není uskutečněno. Všechny údaje jsou získány z veřejně dostupného insolvenčního rejstříku, www.justice.cz.

4.1.1 Dlužník dle spisové značky KSOS 25 INS 10943/2010

Dlužníkovi pod spisovou značkou KSOS 25 INS 10943/2010 bylo schváleno oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dne 22. 9. 2010 podal ke Krajskému soudu v Ostravě insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení.

V návrhu dlužník uvádí, že má pracovní smlouvu sjednanou na dobu neurčitou u společnosti OKD, a.s. a zároveň také pobírá invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Jeho čistý měsíční příjem v následujících 5 letech bude minimálně ve výši 23 615 Kč. Dále uvádí, že má dvě vyživovací povinnosti, a to vůči manželce a dceři. Vzhledem k tomu možná měsíční splátka nezajištěným věřitelům činí 13 315 Kč, tj. 798 900 Kč za pět let. Přičemž celková výše jeho nezajištěných závazků činí cca 895 750 Kč, tzn., že za 5 let je schopen svým nezajištěným věřitelům uhradit více než 30 % jejich závazků. Dlužník má členská práva ke Stavebnímu bytovému družstvu Havířov, spojená s právem nájmu bytu, který je vybaven obvyklým zařízením domácnosti. Nevlastní žádný jiný majetek, který by mohl být použit

k úhradě dluhů. Souhrn a specifikace závazků dlužníka dle podaného insolvenčního návrhu je uveden v Tab. 4.1.1.1.

Tab. 4.1.1.1 Přehled závazků dlužníka

Věřitel	Specifikace závazku dlužníka	Výše závazku
Česká spořitelna, a.s.	Smlouva o úvěru (2x) + kontokorent	673 434 Kč
HOME CREDIT, a.s.	Smlouva o úvěru (2x)	222 316 Kč
Celkem		895 750 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Do insolvenčního řízení se přihlásili 2 nezajištění věřitelé s celkem 13 pohledávkami v konečné výši 875 081,75 Kč, viz Tab. 4.1.1.2.

Tab. 4.1.1.2 Přehled přihlášených pohledávek

Věřitel	Výše pohledávky	Poměr uspokojení
HOME CREDIT, a.s.	200 358 Kč	13,4549 %
Česká spořitelna, a.s.	674 723,75 Kč	86,5451 %
Celkem	875 081,75 Kč	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Věřitel HOME CREDIT, a.s. přihlásil celkem 10 pohledávek, kdy 2 pohledávky představují úvěrové smlouvy, následující pohledávky již představují poplatky za vedení účtu, pokuty za porušení smlouvy o úvěru a úhrady pojištění schopnosti hradit splátky úvěru. Česká spořitelna, jako druhý z věřitelů přihlásila 3 pohledávky, kdy si dlužník sjednal úvěr, dále úvěr ke kreditní kartě a kontokorent.

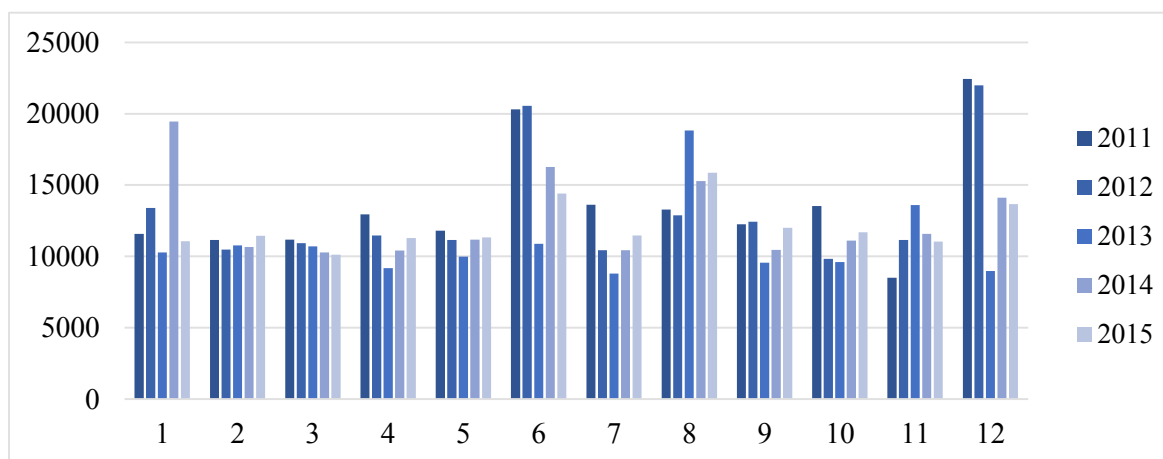
Dlužník v návrhu zmiňuje, že není v prodlení s placením delším než 30 dní, avšak pouze proto, že pokrýval splátky svým věřitelům dalšími půjčkami. Což však vedlo jen k dalšímu zadlužování a zabřednutí do dluhové pasti. Výše jeho příjmů jak již bylo zmíněno výše, je 23 615 Kč, přičemž měsíční splátky věřitelům činí cca 20 000 Kč. Nachází se v hrozícím úpadku, neboť není nadále schopen plnit většinu svých závazků.

Dne 21. 12. 2010 Krajský soud v Ostravě vydal usnesení o schválení oddlužení dlužníka, plněním splátkového kalendáře. Zároveň ukládá insolvenční správce Ing. Bařinové, Ph.D., aby z příjmu dlužníka vypočetla nezabavitelnou částku a částku určenou

k uspokojení věřitelů. Insolvenční správce si z celkové částky pro měsíční splátky ponechá zálohu na odměnu ve výši 750 Kč, a náhrady svých hotových výdajů ve výši 150 Kč. Jelikož je již plátcem DPH, výdaje tak ještě navýší a celková měsíční odměna správce činí 1 089 Kč.

Dlužníkovi vzniká povinnost po dobu 5 let platit svým nezajištěným věřitelům částku určenou dle daného poměru jejich uspokojení. Termín úhrady první splátky soud určil na 31. 1. 2011. Je nemožné, aby výše každé splátky byla stejná, protože ani výše čisté mzdy dlužníka není každý měsíc totožná. Následující Graf č. 4.1.1.1 uvádí vývoj splátek oddlužení, dle zpráv o plnění oddlužení. Nepostižitelná měsíční částka, kterou měl dlužník k dispozici, činila 10 707 Kč, se kterou musí po dobu 5 let trvání procesu oddlužení vyjít.

Graf: 4.1.1.1 Vývoj splátek dlužníka pod spisovou značkou KSOS 25 INS 10943/2010

Zdroj: vlastní zpracování

Očekávané uspokojení věřitelů je ve výši 87,36 %, tedy 681 054,60 Kč. Dlužník splnil řádně a včas všechny své povinnosti dle schváleného způsobu oddlužení a podává žádost o ukončení oddlužení a osvobození od dluhů. Insolvenční správce v konečné zprávě informovala soud, že dlužník splnil veškeré své povinnosti k nezajištěným věřitelům a současně také přiložila poslední zprávu o plnění oddlužení. Dne 18. 1. 2016 Krajský soud v Ostravě návrhu vyhovuje a osvobozuje dlužníka od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Dlužník pod spisovou značkou KSOS 25 INS 10943/2010 tak splnil oddlužení a jeho zápis v rejstříku o insolvenčním řízení byl ukončen ke dni 17. 3. 2016.

Tento dlužník byl, dá se říci vzorným příkladem, jelikož prošel procesem oddlužení bez jakýchkoliv problémů. I přesto je otázkou, zda bude do budoucna ohledně svých financí

obezřetnější a naučí se s nimi lépe hospodařit. Snad ano, jelikož institutu oddlužení je možné využít pouze jednou. Díky oddlužení se mu dostalo především psychické úlevy a šance začít znovu.

4.1.2 Dlužník dle spisové značky KSOS 33 INS 1501/2011

Pro danou případovou studii byl vybrán dlužník pod spisovou značkou KSOS 25 INS 11979/2015, které bylo schváleno oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. Ke dni 7. 5. 2015 podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, kde sám navrhuje oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty. Navrhovatel je ženatý a má 2 vyživovací povinnosti z předchozích vztahů, kdy platí výživné ve výši 6 300 Kč.

Dlužník se domnívá, že je v hrozícím úpadku, jelikož má více věřitelů a své závazky není schopen plnit po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti. Veškeré půjčky a úvěry uzavřel v době po rozvodu, aby si zajistil nové bydlení se svou současnou manželkou, kdy veškeré finanční prostředky použil na pořízení a následné zařízení nájemního bydlení. Příjmy se dlužníkovi výrazně snížily, jelikož je téměř rok v pracovní neschopnosti. Do měsíce dubna 2014 byl zaměstnán u městské policie v Ostravě, nyní pobírá podporu v nezaměstnanosti ve výši 9 200 Kč do listopadu roku 2015. V současné době se snaží získat invalidní důchod pro invaliditu 2 stupně, z důvodu nemoci páteře a hrozby invalidního vozíku. Musel pozastavit podstatnou část svých plateb, neboť neměl dostatek finančních prostředků na pokrytí základních životních potřeb.

Dlužník je vlastníkem $\frac{1}{2}$ nemovitosti – chaty č. e. 216 v obci a katastrálním území Čeladná, jejíž hodnota ve výši $\frac{1}{2}$ je 475 000 Kč, na kterou je uvaleno věčné břemeno užívání. Dále má spoluvlastnický podíl ve výši ideální $\frac{1}{2}$ k pozemku parc. č. 771/2, trvalý travní porost. Dále je dlužník vlastníkem finančního majetku, a sice penzijního připojištění u Allianz penzijního fondu, a.s.

V budoucnu by chtěl uspořádat své vztahy vůči všem věřitelům. Prodej majetkové podstaty pro něj představuje jediné východisko, proto žádá soud o povolení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. V návrhu dále uvádí, že jediný příjem, který dlužník očekává je invalidní důchod 2. stupně ve výši 8 823 Kč.

Dne 3. 6. 2015 Krajský soud v Ostravě povoluje řešení úpadku oddlužení a ustanovuje insolvenční správkyni Mgr. Zdeňku Novákovou a zároveň ukládá dlužníkovi povinnost platit

insolvenční správce zůstatky na odměnu a hotové výdaje, ve výši 900 Kč měsíčně, navýšenou o aktuální sazbu DPH, pokud je insolvenční správce plátcem DPH, jak již bylo zmíněno v předchozí případové studii. Současně vyzývá všechny věřitele, kteří doposud nepřihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení, aby tak učinili.

Má celkem 4 závazky u 2 věřitelů, jejichž celková výše je 490 779,35 Kč, viz Tab. 4.1.2.1. Všechny závazky vznikly před uzavřením manželství. Do insolvenčního řízení se přihlásili oba věřitelé. Pro upřesnění, v případě věřitele BNP Paribas Personal Finance SA, byly finanční prostředky dlužníkovi poskytnuty společností CETELEM ČR, a.s. za účelem koupi vozidla.

Tab. 4.1.2.1 Přehled závazků dlužníka

Věřitel	Specifikace závazku dlužníka	Výše závazku
GE Money Bank, a.s.	Smlouva o úvěru	354 085,72 Kč
GE Money Bank, a.s.	Smlouva o úvěru na běžném účtu	41 458,39 Kč
BNP Paribas Personal Finance SA	Smlouva o úvěru na kreditní kartě	55 955,78 Kč
BNP Paribas Personal Finance SA	Smlouva o úvěru	39 279,46 Kč
Celkem		490 779,35 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

14. 10. 2015 Krajský soud v Ostravě schvaluje oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, neshledal žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení. V návaznosti na toto usnesení insolvenční správce žádá insolvenční soud o udělení pokynů ke zpeněžení nemovitého majetku prodejem mimo dražbu, kdy nemovitý majetek bude nabídnut k prodeji formou neadresné inzerce, a to za cenu obvyklou, stanovenou znaleckým posudkem na 220 600 Kč po zohlednění věcného břemene doživotního užívání, které bylo vyčísleno ve výši 60 000 Kč. Žádosti insolvenční správce bylo soudem vyhověno.

Dne 11. 12. 2015 obdržela insolvenční správce nabídku na odkoupení spoluvlastnického podílu. Se zájemkyní bylo dále dohodnuto, že kupující v případě uzavření smlouvy rovněž uhradí daň z nabytí nemovitostí. Vzhledem k tomu, že IS neobdržela žádnou další nabídku k odkoupení spoluvlastnického podílu, byla uzavřena kupní smlouva. Co se týče zpeněžování majetku finančního, tedy penzijního připojištění, IS vyzvala Allianz penzijní

společnost k ukončení smlouvy o penzijním připojištění. Prozatím ještě insolvenční řízení není ukončeno.

Ekonomický a sociální dopad oddlužení na dlužníka je znatelný. Většina schválených návrhů na povolení oddlužení je plněna formou splátkového kalendáře. Jen těžko si lze představit, jak náročné je pro dlužníka žít po stanové období z finančních prostředků ve výši nezabavitelného minima. Způsob zpeněžení majetkové podstaty, není tak častým, i přesto však působí značnou psychickou újmu. Lidé se musí vzdát věcí či majetku, které pro ně mají nevyčíslitelnou hodnotu. Mnohem citelnější důsledky má proces oddlužení v případě, má-li dlužník manželku, rodinu a všichni jsou závislí pouze na jediném příjmu, a sice dlužníkově mzdě. Osoby, jež vyhlásily osobní bankrot, tedy čekají velmi náročné a tíživé chvíle/léta života, po kterých však začínají s tzv. „čistým štítem“.

4.1.3 Dlužnice dle spisové značky KSOS 36 INS 3726/2011

Následující dlužnice pod spisovou značkou KSOS 36 INS 3726/2011 podala insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, kde žádá o plnění splátkovým kalendářem, kterému soud nevyhověl. Dlužnice byla vybrána právě pro neschválení oddlužení. Návrh byl podán 7. 3. 2011, kde navrhovatelka uvádí, že je vdova a nemá žádné vyživovací povinnosti.

Dlužnice je u většiny svých závazků v prodlení s placením delším, než 30 dní po splatnosti. U většiny svých závazků není schopna řádně a včas plnit a splátky hradí nepravidelně a ne v plné výši. Výše splátek věřitelům převyšují její průměrný měsíční příjem a tak byla nucena zastavit podstatnou část svých plateb. Má za to, že dle předložených skutečností splňuje podmínky stanovené § 3 IZ a je tedy v úpadku.

Navrhovatelka nevlastní žádný majetek, který by mohl být použit na úhradu závazků. Vlastní pouze obvyklé vybavení domácnosti. Dlužnice má vyměřen starobní a vdovský důchod, očekává tedy čistý měsíční příjem v celkové výši 10 116 Kč. Důchodový výměr i potvrzení o příjmech doložila v příloze návrhu. Výše možné splátky nezajištěným věřitelům je 3 193 Kč, tedy 191 580 Kč za pět let. Má celkem 4 věřitele a celková výše závazků vůči věřitelům činí 335 000 Kč. Z toho vyplývá, že za 5 let je schopná svým nezajištěným věřitelům uhradit více než 30 % závazků. Jednotlivé dluhy uvedené v insolvenčním návrhu dlužníkem jsou v Tab. 4.1.3.1, včetně jejich výše a specifikace.

Tab. 4.1.3.1 Přehled závazků dlužnice

Věřitel	Specifikace závazku dlužníka	Výše závazku
Česká spořitelna, a.s.	Smlouva o úvěru (3x)	271 000 Kč
CETELEM ČR, a.s.	Smlouva o úvěru	10 000 Kč
GE Money Bank, a.s.	Úvěr na kartě	30 000 Kč
Provident Financial	Smlouva o půjčce	24 000 Kč
Celkem		335 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Dne 21. 3. 2011 vydal soud usnesení, ve kterém dlužnici vyzývá k doplnění a doložení chybějících listin a současně žádá o opravu a vysvětlení rozporu mezi skutečnostmi vyplývajících z předloženého seznamu majetku a z výpisu z katastru nemovitostí, dle kterého je dlužnice vlastníkem parcely 3490 zapsané na katastrálním území Havířov-Město, Katastrální úřad pro Moravskoslezský kraj. Dlužnice totiž tento majetek v seznamu majetku neuvedla. Pokud insolvenční návrh nebude doplněn ve stanovené lhůtě, soud jej odmítne.

Dlužnice následně návrh o potřebné dokumenty doplnila, a dne 18. 4. 2011 soud rozhodl o úpadku a povolil oddlužení plněním splátkového kalendáře. Zároveň také dlužnici vyzývá, aby uhradila případné pohledávky za majetkovou podstatou. V rámci insolvenčního řízení se přihlásili celkem 4 věřitelé, výše jejich pohledávek a poměr uspokojení uvádí Tab. 4.1.3.2.

Tab. 4.1.3.2 Přehled přihlášených pohledávek

Věřitel	Výše pohledávky	Poměr uspokojení
Česká spořitelna, a.s.	300 384,59 Kč	83,53 %
RPG Byty, s.r.o.	14 852 Kč	4,13 %
GE Money Bank, a.s.	34 001,34 Kč	9,46 %
CETELEM ČR, a.s.	10 338 Kč	2,88 %
Celkem	359 575,93 Kč	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Dne 8. 9. 2011 soud reagoval na usnesení ze dne 29. 8. 2011 a vzal na vědomí částečné zpětvzetí přihlášky pohledávky věřitele RPG Byty, s.r.o. Na základě této skutečnosti

provedl změnu splátkového kalendáře, viz Tab. 4.1.3.3. Očekávané uspokojené věřitelů je ve výši 33,83 %.

Tab. 4.1.3.3 Provedená změna splátkového kalendáře

Věřitel	Výše pohledávky	Poměr uspokojení
Česká spořitelna, a.s.	300 384,59 Kč	87,14 %
GE Money Bank, a.s.	34 001,34 Kč	9,86 %
CETEMLEM ČR, a.s.	10 338 Kč	3 %
Celkem	344 723,59 Kč	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Navrhovatelka začala plnit podmínky oddlužení, nicméně v rámci insolvenčního řízení bylo zjištěno, že má dlužnice neuhrazenou pohledávku za majetkovou podstatou. Soud vydal usnesení, ve kterém dlužnici ukládá, aby ve stanovené lhůtě písemně sdělila soudu, zda byla daná pohledávka vůči věřiteli Magistrát města Havířov uhrazena.

Ke dni 10. 4. 2015 byl podán návrh ze strany věřitele RPG Byty, s.r.o. na zrušení schváleného oddlužení a to z důvodu, že dlužnice dle IZ porušila povinnost nepřijímat na sebe nové závazky, které by nemohla v době jejich splatnosti splnit. Věřitel je vlastníkem bytu, který dlužnice užívala v době, kdy byla věřiteli přiznána pravomocně pohledávka, která vznikla po schválení oddlužení. Dlužnou částku dotyčná hradila pouze v částečných úhradách, což věřitel toleroval, nicméně poslední platba ze strany dlužníka proběhla dne 20. 11. 2014. Vzhledem k tomu věřitel navrhuje, aby insolvenční soud zrušil schválené oddlužení a rozhodl, aby se schválené oddlužení prohlásilo na konkurs.

Dlužnice byla předvolána k soudu, k projednání stavu závazků za dobu trvání oddlužení. Při tomto jednání byla dlužnice v plné moci zastoupena. Zástupkyně sdělila, že si nebyla vědoma nových závazků dlužnice a bere na vědomí poučení o tom, že do konce listopadu 2015 musí soudu předložit sdělení o úhradě celé pohledávky za majetkovou podstatou, v opačném případě bude oddlužení zrušeno. Posledním dokumentem v insolvenčním spise dané dlužnice je správa insolvenčního správce o průběhu oddlužení, kde se zmiňuje, že se dlužnice bez jakékoliv omluvy nedostavila k projednání dané správy. Se správou byla seznámena telefonicky, včetně důsledků, pokud neuhradí pohledávku za majetkovou podstatou. Dle informací, pro tento případ ustanovené insolvenční správkyně paní doc. Ing. Dagmar Bařinové, Ph.D. bude oddlužení zrušeno.

4.1.4 Dlužník dle spisové značky KSOS 34 INS 10957/2010

Tato případová studie, k níž byl vybrán dlužník pod spisovou značkou KSOS 34 INS 10957/2010 byla vytvořena jako příklad, kdy v průběhu insolvenčního řízení dojde ke zrušení již schváleného oddlužení a prohlásí se konkurs na majetek dlužníka.

Navrhovatel podal ke dni 22. 9. 2010 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, kde navrhuje způsob oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužník je rozvedený, má stálý měsíční příjem vyplývající z pracovního poměru u zaměstnavatele, kterým je OKD, a.s. Pracovní poměr má uzavřen na dobu neurčitou.

Všechny jeho závazky jsou po splatnosti více jak 30 dnů a většinu závazků není schopen hradit po dobu delší 3 měsíců. Dále v návrhu uvádí, že výše jeho splátek je jen o něco menší, než samotný příjem a nestačí tak splácet a pokrýt všechny závazky vůči věřitelům, zvláště z důvodu nařízených a prováděných exekucí. Oddlužení vnímá jako jedinou čestnou možnost jak splatit alespoň větší část svých závazků a nedostat se do neřešitelných finančních problémů.

Dlužník očekává čistý měsíční příjem ve výši 19 470 Kč. V příloze insolvenčního návrhu dokládá seznam svých věřitelů a závazků, z nichž vyplývá, že má celkem 12 věřitelů a závazky nevykonatelné i vykonatelné povahy. Vykonatelné závazky v celkové výši 264 679 Kč, viz Tab. 4.1.4.1. Nevykonatelné činí úhrnem 269 021 Kč, viz Tab. 4.1.4.2.

Tab. 4.1.4.1 Přehled vykonatelných závazků dlužníka

Věřitel	Specifikace závazku dlužníka	Výše závazku
Generali pojišťovna, a.s.	Platební rozkaz	9 720 Kč
SMART Capital, a.s.	Žaloba	18 214 Kč
Profi Credit, a.s.	Žaloba	106 526 Kč
Obec Doubrava	Exekuce	32 742 Kč
Václav Števček	Usnesení o srážkách ze mzdy	43 551 Kč
ČEZ Prodej, s.r.o.	Exekuční příkaz	45 994 Kč
IES REAL&Consulting, s.r.o.	Exekuce	7 932 Kč
Celkem		267 679 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.1.4.2 Přehled nevykonatelných závazků dlužníka

Věřitel	Specifikace závazku dlužníka	Výše závazku
GE Money Multiservis, a.s.	Smlouva o úvěru	22 560 Kč
CETEM ČR, a.s.	Smlouva o úvěru	132 054 Kč
T-Mobile Czech Rep., a.s.	Telefonní poplatky – smluvní pokuta	4 911 Kč
Citibank Europe plc	Smlouva o úvěru	80 956 Kč
Provident Financial, s.r.o.	Smlouva o půjčce	37 500 Kč
Celkem		269 021 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Krajský soud v Ostravě rozhodl o schválení oddlužení dne 10. 12. 2010 a schvaluje způsob oddlužení plněním splátkového kalendáře, viz Tab. 4.1.4.3. Soud uložil plátcí mzdy OKD, a.s. aby po doručení rozhodnutí, počínaje měsícem leden 2011, prováděl ze mzdy dlužníka srážky a nevyplácel je dlužníku, ale zasílal jej insolvenční správce paní doc. Ing. Dagmar Bařinové, Ph.D. V rámci insolvenčního řízení se přihlásilo celkem 12 věřitelů.

Tab. 4.1.4.3 Přehled přihlášených pohledávek

Věřitel	Výše pohledávek	Poměr uspokojení
RPG Byty, s.r.o.	3 849,08 Kč	0,74 %
ČEZ Prodej, s.r.o.	35 859,9 Kč	6,91 %
SMART Capital, a.s.	41 141 Kč	7,93 %
PROFI CREDIT Czech, a.s.	106 426 Kč	20,5 %
GE Money Bank, a.s.	29 121,33 Kč	5,61 %
T-Mobile Czech Republic, a.s.	23 262,7 Kč	4,48 %
Václav Števček	43 806,65 Kč	8,44 %
CETEM ČR, a.s.	121 162 Kč	23,34 %
Citibank Europe plc	84 351,78 Kč	16,25 %
Generali Pojišťovna, a.s.	9 697 Kč	1,87 %
Obec Doubrava	20 388 Kč	3,93 %
Celkem	519 065,44 Kč	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

23. 7. 2013 bylo Krajskému soudu v Ostravě doručeno sdělení, ve kterém věřitel PG Byty, s.r.o. uvádí, že dlužník nehradí stanovené splátky a neplní tak řádně splátkový kalendář. Soud na základě tohoto sdělení nařizuje jednání, kde se projedná plnění splátkového kalendáře a skutečnosti odůvodňující možné zrušení splátkového kalendáře.

Na základě jednání ze dne 26. 11. 2013 bylo zjištěno, že dlužník již pracuje u nového zaměstnavatele v pozici údržbáře, kdy má sjednanou odměnu ve výši 50 Kč na hodinu, s předpokládaným rozsahem práce 300 hod. Dlužník uvádí, že za měsíc říjen, měl v listopadu čistou měsíční výplatu ve výši 3 300 Kč. Soud vydal usnesení, na jehož základě schválené oddlužení ruší a na majetek dlužníka prohlašuje konkurs, který bude projednáván jako nepatrný.

Dne 27. 11. 2013, insolvenční správkyň insolvenčnímu soudu ještě podává zprávu o průběhu oddlužení, kde uvádí, že dlužník dlouhodobě nesplácí svým věřitelům, poslední splátka proběhla 09/2012. Dále má dluh na odměně insolvenční správkyň k 11/2013 celkem 6534 Kč a dluh na výživném k 11/2013 celkem 42 088 Kč, o kterém v insolvenčním návrhu neuvedl žádné informace. Poté podává zprávu o průběhu řízení, kdy uvádí, že výše zajištěných pohledávek byla 519 065,44 Kč a věřitelům bylo celkem vyplaceno 112 465,95 Kč. Dlužník sdělil, že nemá žádný majetek, který by mohl být zpeněžen. Vlastní pouze osobní automobil, který byl z důvodu technické nezpůsobilosti vyřazen z provozu a sešrotován. Postižitelná část mzdy nepostačuje k uspokojení ani přednostních pohledávek (výživné), daná situace tedy nemůže být řešená konkursem. Insolvenční správkyň navrhla zrušení konkursu pro nedostatek majetku.

Dne 13. 1. 2014 Krajský soud v Ostravě rozhoduje o zrušení konkursu na majetek dlužníka, z důvodu nepostačujícího majetku a 10. 2. 2015 byl zápis v insolvenčním rejstříku ukončen.

4.1.5 Dlužník dle spisové značky KSOS 39 INS 3517/2010

Poslední případová studie byla zpracována pro ukázkou průběhu insolvenčního řízení, v případě, kdy dojde k úmrtí dlužníka. Dlužník pod spisovou značkou KSOS 39 INS 3517/2010 podal dne 6. 4. 2010 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, kde žádá o oddlužení způsobem plnění splátkového kalendáře. Navrhovatel uvádí, že je rozvedený a nemá žádné vyživovací povinnosti. Dlužník pobírá starobní důchod a očekává

tedy, že jeho čistý měsíční příjem bude ve výši 11 400 Kč, což za 5 let činí celkem 684 000 Kč. Celková výše jeho nezajištěných závazků činí přibližně 523 150 Kč, tzn., že je za 5 let schopen svým nezajištěným věřitelům uhradit více než 30 % jejich závazků.

Dlužník nemá žádný majetek, kterým by uhradil své dluhy. Vlastní pouze obvyklé vybavení domácnosti a osobní automobil značky Škoda rok výr. 1996. V návrhu uvádí, že má 5 věřitelů, z nichž u dvou má závazky po dobu delší 3 měsíců po splatnosti. U většiny svých závazků jako i předchozí dlužnice není schopen řádně a včas plnit a splátky platí nepravidelně a ne v plné výši. Předpokládá, že na základě předložených skutečností splňuje podmínky stanové insolvenčním zákone, a nachází se v úpadku. Přehled jeho závazků uvedených v insolvenčním návrhu je v následující Tab. 4.1.4.1.

Tab. 4.1.5.1 Přehled závazků dlužníka

Věřitel	Specifikace závazku dlužníka	Výše závazku
Česká spořitelna, a.s.	Smlouva o úvěru (3x)	293 961 Kč
COFIDIS, s.r.o.	Smlouva o úvěru	40 722 Kč
Citibank Europe plc	Smlouva o úvěru	161 268 Kč
GE Money Multiservis, a.s.	Smlouva o úvěru	15 656 Kč
Provident Financial	Smlouva o půjčce	11 540 Kč
Celkem		523 147 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

13. 4. 2010 insolvenční soud vydal usnesení o povolení řešení úpadku oddlužením. Vyzval věřitele, kteří se dosud nepřihlásili se svými pohledávkami, aby tak učinili ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění tohoto usnesení. Následně ustanovil do funkce insolvenční správkyni paní doc. Ing. Dagmar Bařinovou, Ph.D. Předpokládaná částka na splátky byla určena ve výši 3 268 Kč měsíčně. Dlužníku bylo vypočítáno také nezabavitelné minimum, a to 7 232 Kč měsíčně. Do insolvenčního řízení se přihlásili celkem 4 věřitelé, viz Tab. 4.1.4.2.

Tab. 4.1.5.2 Přehled přihlášených pohledávek

Věřitel	Výše pohledávky	Poměr uspokojení
Česká spořitelna, a.s.	281 120,63 Kč	55,65 %
COFIDIS, s.r.o.	40 180,04 Kč	7,95 %
GE Money Multiservis, a.s.	16 758,45 Kč	3,32 %

Citibank Europe plc	167 119,89 Kč	33,08 %
Celkem	505 179,01 Kč	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Dlužník začal plnit podmínky pro oddlužení, pravidelně hradil splátky svým věřitelům a nevznikl žádný problém. Očekávaná míra uspokojení věřitelů byla ve výši 37,16 %. Bohužel dne 7. 4. 2015 insolvenční správce informovala Krajský soud v Ostravě o úmrtí dlužníka. Za období oddlužení došlo od 06/2010 do 03/2015 byly pohledávky věřitelů uspokojeny pouze částečně a to ve výši 181 021,31 Kč z celkového dluhu 505 179,01 Kč. Po dobu trvání účinků schváleného oddlužení dlužník uhradil 58 splátek svým nezajištěným věřitelům a plnil i zálohu na odměnu a náhradu hotových výdajů insolvenčního správce. S ohledem k dané skutečnosti insolvenční správce navrhuje, aby insolvenční soud oddlužení zrušil.

Krajský soud v Ostravě rozhodl, že insolvenční řízení ve věci dlužníka pod spisovou značkou KSOS 39 INS 3517/2010 zastavuje a insolvenční správce zprošťuje funkce. Z výpisu centrální evidence obyvatel bylo prokázáno, že dlužník dne 1. 4. 2015 zemřel. Zbýlé dluhy v rámci dědického řízení přecházejí na pozůstalé zemřelého dlužníka. Ke dni 12. 6. 2015 byl zápis v rejstříku ukončen.

4.2 Ukazatelé mající vliv na zadluženost a jejich analýza

Pro analýzu ukazatelů zadluženosti byli vybráni všichni dlužníci, kteří vstoupili do oddlužení v průběhu roku 2015 a 2016, tedy celkem 54 dlužníků a jako insolvenční správce jim byla určena paní doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D. Veškeré informace o dlužnících jsou čerpány z internetového portálu justice.cz, kde je spravován veřejně přístupný insolvenční rejstřík a je tak možné nahlédnout do spisů jednotlivých dlužníků. Dlužníci pocházejí z Moravskoslezského kraje a jsou vedeni pod spisovou značkou KSOS, tedy na Krajském soudu v Ostravě. Je potřeba vybrat jednotlivá hodnotící kritéria, které budou předmětem šetření a zároveň, které by bylo také možné dohledat v insolvenčním spise každého dlužníka. Pro větší přehlednost jsou veškeré údaje upraveny graficky. Mezi hodnotící kritéria patří:

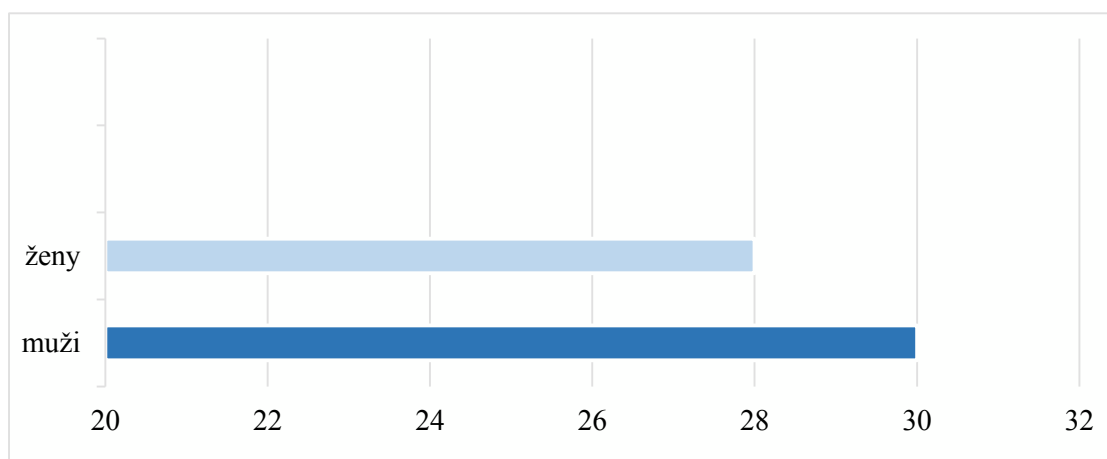
- pohlaví,
- věk,
- rodinný stav,

- výše čistého měsíčního příjmu,
- výše daru,
- výše závazků,
- počet věřitelů.

Pohlaví dlužníků

Dlužníci jsou rozděleni dle jejich pohlaví na muže a ženy. Z provedené analýzy vyplývá, že mírně převládají muži, a sice 52% nad ženami, které představují 48 %. Celkem podalo insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení 30 mužů a 28 žen, viz Graf č. 4.2.1.

Graf č. 4.2.1 Podíl mužů a žen

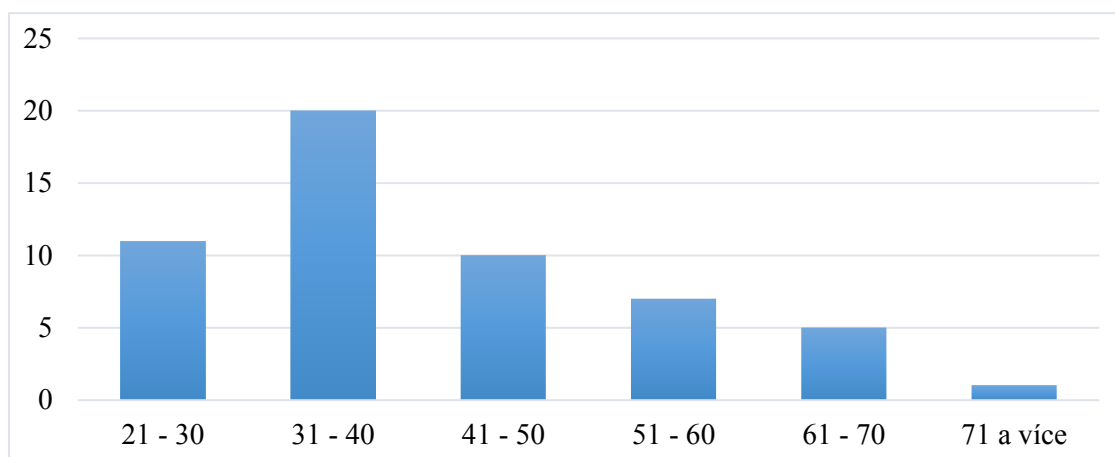

Zdroj: vlastní zpracování

Věk dlužníků

Následujícím hodnotícím kritériem byl věk dlužníků. Zařazení daného ukazatele má jistou motivaci v tom, že věk je jistě znám i soudu a je možné, že by mohl v některých případech přihlížet k vyššímu věku dlužníka, kdy je zřejmé, že dlužník může skonat dříve, než dojde k samotnému splacení alespoň 30 % pohledávek. Nicméně, lidé v důchodovém věku již většinou nejsou zaměstnaní, tzn., že nemohou navyšovat své dosavadní příjmy.

Graf č. 4.2.2 Věk dlužníků

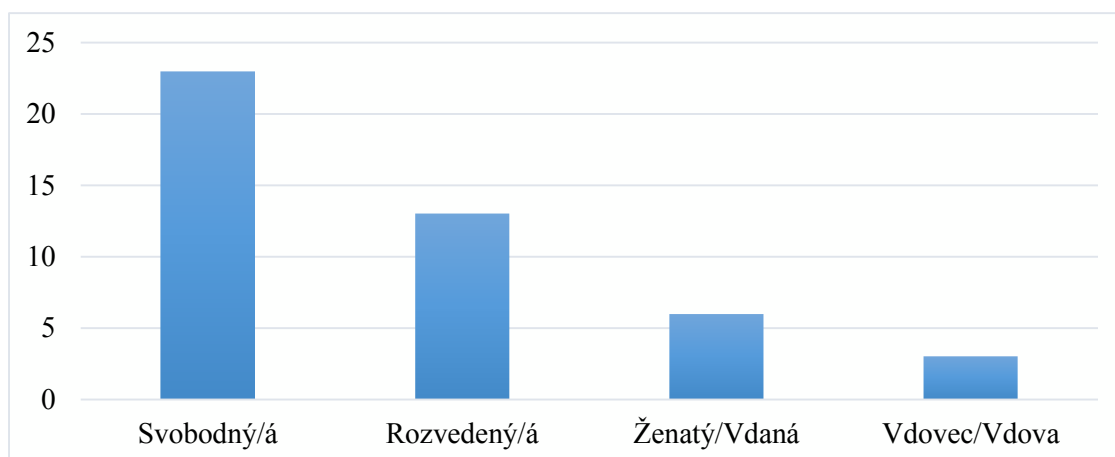
Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu č. 4.2.2 je možné vyčíst, že jsou zastoupeny téměř všechny věkové kategorie, samozřejmě je nutné přihlížet k faktu, že je vybrán pouze určitý vzorek dlužníků, který spadá pod jednu insolvenční správkyňu. Dlužníci byli rozděleni do 6 věkových kategorií. Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou byla skupina od 31 let do 40 let. Nejmladšímu žadateli o oddlužení v daném výběru bylo v době podání návrhu 23 let, naopak nejstarším žadatelem byl muž ve věku 74 let, přičemž tato skupina byla nejméně početná. Průměrný věk žadatelů je 42 let.

Rodinný stav dlužníků

Rodinný stav žadatelů byl dalším zkoumaným ukazatelem. Z celkového počtu žadatelů je 51 % svobodných, následují dlužníci rozvedení, kteří dosahují 29 %, dále 13 % tvoří dlužníci v manželství a 7 % ovdovělých, jak je patrné z Grafu č. 4.2.3. Dále je důležité zmínit, že 4 insolvenční návrhy na povolení oddlužení byly podány jako společný návrh manželů. Což by bylo jistě výhodné i pro ostatní dlužníky, kteří podali návrh pouze za sebe, protože po skončení 5 letého procesu oddlužení, už nemají žádné dluhy, jelikož v něm vystupovali společně jako manželé.

Graf č. 4.2.3 Rodinný stav dlužníků

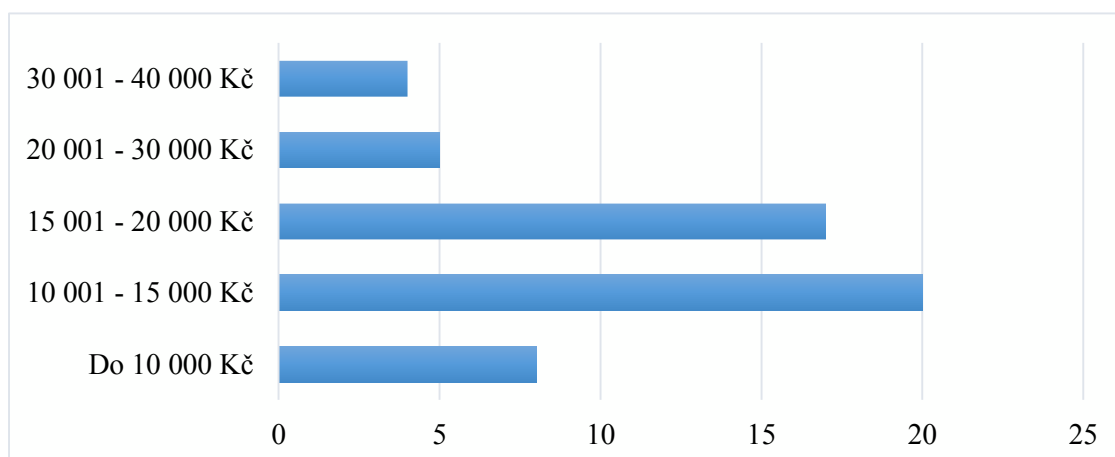

Zdroj: vlastní zpracování

Výše čistého měsíčního příjmu dlužníků

V pořadí dalším hodnotícím kritériem byla celková výše čistého měsíčního příjmu dlužníků. Informaci jsem získala nahlédnutím do insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení každého z vybraných dlužníků, kde jsou povinni uvést očekávanou výši příjmů v následujících 5 letech. Návrh musí také doplnit o informace týkající se jeho příjmů za poslední 3 roky a potvrdit je uzavřenými pracovními smlouvami a výplatními lístky. V případě, že by tyto údaje neposkytl, byla by jeho žádost o oddlužení odmítnuta. Vlastní příjmy tvoří mzda, plat, důchody (starobní, invalidní, vdovský, apod.), či příspěvky na dítě a dají se predikovat do budoucnosti.

Graf 4.2.4 Výše čistého měsíčního příjmu

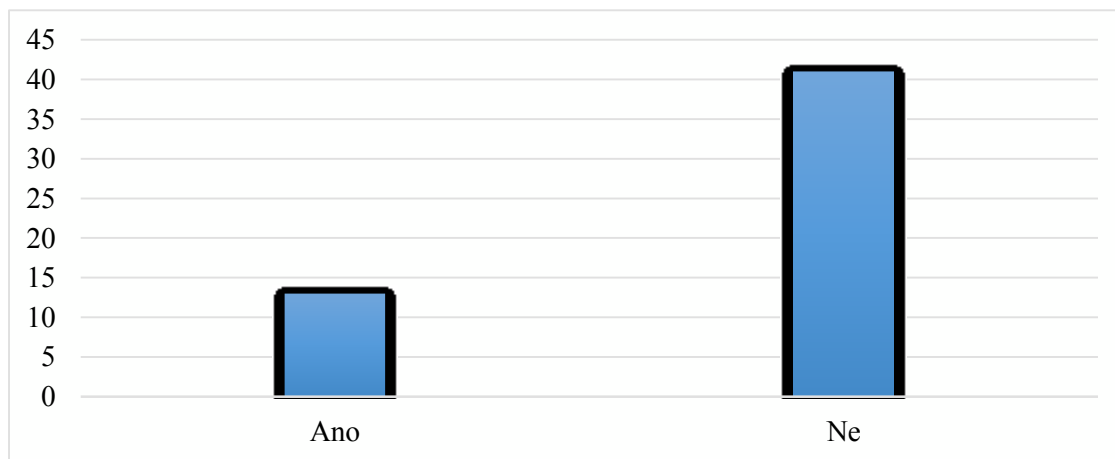
Zdroj: vlastní zpracování

V této části analýzy byli žadatelé rozdělení dle výše jejich čistého měsíčního příjmu do 5 kategorií. Převládali dlužníci s příjmem od 10 001 Kč do 15 000 Kč, tedy s 37 %. Následují dlužníci dosahující příjmu v rozmezí od 15 001 Kč do 20 000 Kč, s 32 %. Dále 15 % dlužníků pobíralo příjem do výše 10 000 Kč. 9 % představovali dlužníci s příjmem od 20 001 do 30 000 Kč a nakonec 7 % dlužníků uvedlo, že pobírá příjem v rozmezí od 30 001 Kč do 40 000 Kč. Podstatné však je, že do této kategorie jsou zařazeni i 3 dlužníci, jež podali návrh na oddlužení jako společný návrh manželů. Tzn., že jejich příjmy byly sečteny.

Finanční dar/důchod

V mnoha případech dlužník nemůže dosáhnout na institut oddlužení, jelikož jsou jeho budoucí příjmy v nedostačující výši a nebyl by schopen splnit alespoň 30 % pohledávek. Často se tak dohodnou s třetí osobou, s níž uzavřou smlouvu o důchodu, popřípadě darovací smlouvu, kde se dárce zavazuje dlužníkovi měsíčně poskytovat určitou finanční částku po dobu trvání procesu oddlužení. Dále v rámci analýzy bylo zjišťováno, zda dlužníci pravidelně přijímali finanční dar od své rodiny, známých či jiné třetí osoby.

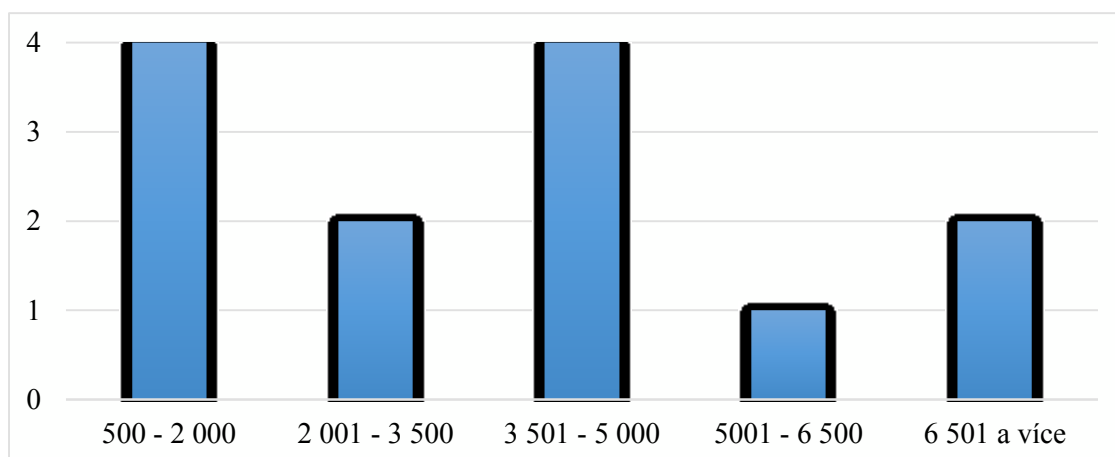
Graf č. 4.2.5 Poskytnutý finanční dar/důchod

Zdroj: vlastní zpracování

. Graf č. 4.2.5 zobrazuje, že z celkového počtu 54 dlužníků, 13 pravidelně dostávalo finanční dar/důchod na základě smlouvy o daru/důchodu. Zbylým 41 dlužníkům vystačily vlastní příjmy na splnění podmínek pro oddlužení. Poté bylo také graficky zpracováno (viz Graf č. 4.2.6), v jaké výši se finanční dar či důchod pohyboval. Nejnižší poskytnutý dar činil 700 Kč, naopak nejvyšší poskytnutý dar byl ve výši 10 000 Kč.

Graf č. 4.2.6 Výše finančního daru/důchodu v Kč

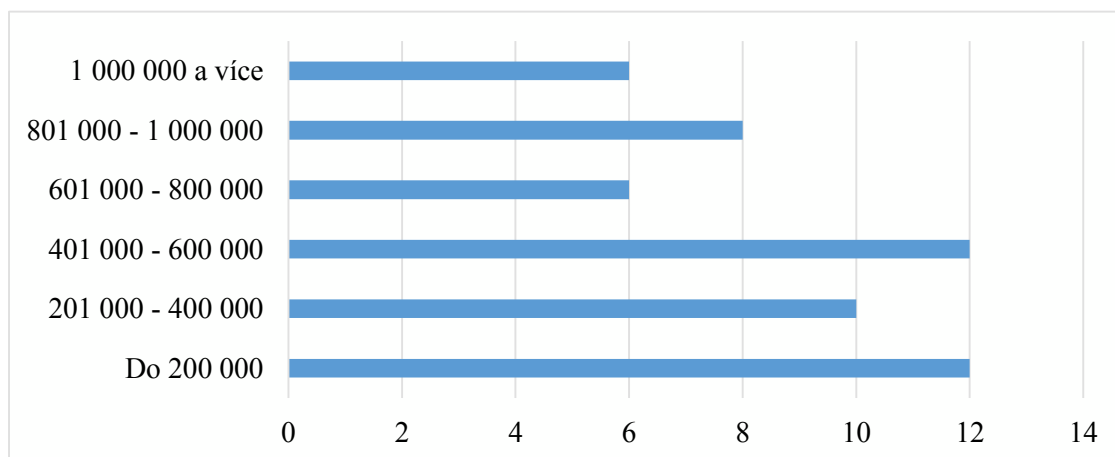

Zdroj: vlastní zpracování

Výše závazků

V rámci šetření byla také zjišťována celková výše závazků, tedy úroveň zadluženosti vybraných dlužníků, což vykresluje následující Graf č. 4.2.7.

Graf č. 4.2.7 Výše závazků v Kč

Zdroj: vlastní zpracování

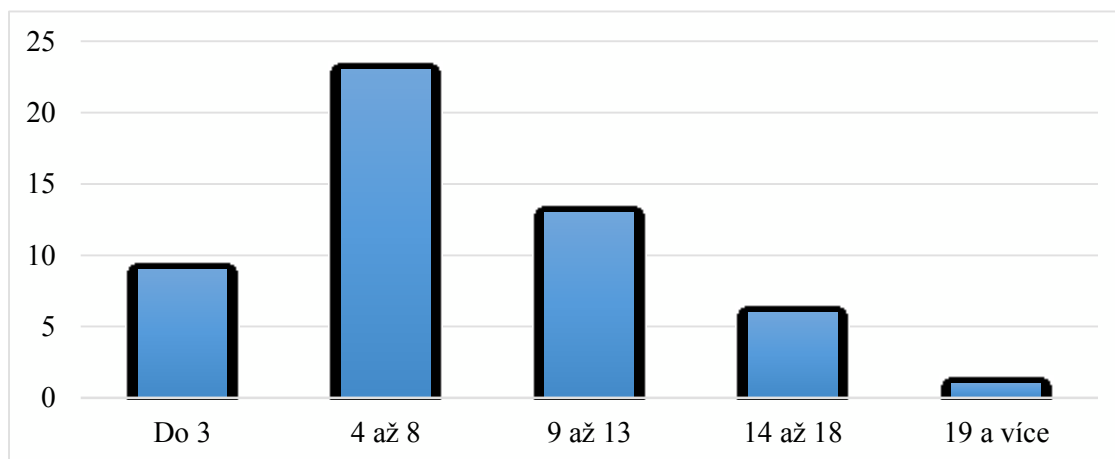
Úroveň zadluženosti vybraného vzorku dlužníků je v průměru okolo 625 600 Kč. 22 % se na celkové výši zadluženosti podílí dlužníci s výši dluhů do 200 000 Kč, a současně také dlužníci mající závazky v rozmezí od 401 000 Kč do 600 000 Kč. S 19 % následují žadatelé s dluhy v hodnotě od 201 000 Kč do 400 000 Kč, konkrétně se jedná o 10 dlužníků. 15 % odpovídá dlužníkům spadajícím do kategorie, v níž se hodnota pohybuje v rozmezí od 801 000 Kč do 1 000 000 Kč. Žadatelů, kteří budou splácet částku přesahující 1 milion Kč, je

celkem 6, tj. 11 %. Nejnižší částka k oddlužení je 67 920 Kč, naproti tomu nejvyšší závazek dosahuje hodnoty 2 947 495 Kč.

Počet věřitelů

Ze stratifikovaného výběru u 54 dlužníků vyplývá, že dlužníci budou splácet své závazky v průměru vůči 8 věřitelům. Dlužníci jsou rozčleněni do 5 kategorií, podle počtu jejich věřitelů. Do první kategorie jsou řazeni ti dlužníci, jejichž počet věřitelů je maximálně 3, konkrétně tedy 9 dlužníků. Ve druhé kategorii byl zaznamenán největší počet dlužníků, a sice 23, kteří mají 4 až 8 věřitelů. Následující rozmezí 9 až 13 věřitelů odpovídá 13 dlužníkům. Šest dlužníků bude splácet své závazky vůči 14 až 18 věřitelům, a konečně poslední kategorie, do které spadá pouze jeden jediný dlužník, který má dokonce až 22 věřitelů (viz Graf č. 4.2.8).

Graf č. 4.2.8 Počet věřitelů

Zdroj: vlastní zpracování

Významným ukazatelem je také úroveň vzdělání dlužníků, která má jistě velký vliv na zadluženost. Informace o úrovni vzdělání daných žadatelů nejsou běžně veřejně přístupné. Nicméně, dle šetření týkající se úrovně finanční gramotnosti se do finančních problémů a dluhové spirály dostávají častěji lidé s nižší úrovní vzdělání. Uzavírají smlouvy a dohody méně informovaní a bez většího rozmyslu. Žadatelé o oddlužení mají možnost akademický titul uvést v insolvenčním návrhu na povolení oddlužení, kde je pro něj zvlášť vyhrazena kolonka. Má se za to, že osoba s vysokoškolským vzděláním má větší šanci dosáhnout na institut oddlužení, jelikož má také lepší předpoklady pro lépe placené zaměstnání. Ve vybraném vzorku 54 dlužníků pouze jeden z nich uvedl akademický titul, a sice Ing.

4.2.1 Shrnutí dosažených výsledků

Na základě provedené analýzy hledisek pro posuzování zadluženosti u 54 vybraných dlužníků, jež vstoupili do oddlužení v průběhu loňského a letošního roku a jako insolvenční správkyň jim byla ustanovena paní doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D., bylo zjištěno, že na podání insolvenčních návrhů spojených s návrhem na povolení oddlužení se podíleli z větší části muži. Nejvíce byla zastoupena věková skupina od 31 do 40 let, kde bylo zařazeno celkem 20 dlužníků. Tento fakt vypovídá o tom, že se do tíživé finanční situace dostávají mnohem více lidé v mladším a produktivním věku. Co se týče rodinného stavu daných žadatelů/dlužníků, nejčastěji byli svobodní, kteří představovali až 51 % z celého zkoumaného výběru.

V rámci šetření byla zkoumána i velikost příjmů jednotlivých dlužníků, kdy převládala skupina s příjmem v rozmezí od 10 001 do 15 000 Kč, kdy tedy jejich příjmy přesahují výši minimální mzdy, jež je pro rok 2016 ve výši 9 900 Kč. Průměrné mzdy, a sice 26 072 Kč pro rok 2016 dosáhli pouze 2 dlužníci. Na ukazatel týkající se výše příjmů dlužníků v oddlužení navazuje i další měřítko hodnocení, a to výše finančního daru či důchodu, který v průběhu procesu oddlužení dlužníci budou přijímat. Nejdříve byl proveden průzkum, kolik z celkového počtu žadatelů má podepsanou smlouvu o daru/důchodu. Celkem bylo 13 dlužníků, jež danou smlouvu uzavřeli, aby byli schopni plnit podmínky oddlužení. Výše daru se nejvíce pohybovala ve dvou rozmezích, a sice od 500 do 2 000 Kč a současně také od 3 501 Kč do 5 000 Kč.

Výše dluhu vybraného vzorku dlužníků se opět nejpočetněji pohybovala ve dvou stanovených kategoriích. První kategorii byla určena výše dluhu do 200 000 Kč, druhé bylo stanoveno rozmezí od 401 000 Kč do 600 000 Kč. Poté byli dlužníci rozděleni do 5 skupin, dle celkového počtu jejich věřitelů. V průměru dlužníci splácejí své závazky vůči 8 věřitelům. Žádný z dlužníků neměl pouze jednoho věřitele, minimální počet věřitelů byl dva.

5 Závěr

Cílem diplomové práce bylo formulovat základní pojmy související s institutem oddlužení, specifikovat a vyhodnotit problematiku procesu oddlužení, definovat jeho příčiny a stanovit ekonomicko-sociální důsledky, které s sebou přináší. Dále prostřednictvím případových studií a získaných poznatků zhodnotit oddlužení v praxi. Cíl práce byl naplněn.

Počet podaných insolvenčních návrhů spojených s návrhem na povolení oddlužení má stále rostoucí trend, je tedy pořád aktuálním tématem, dostává se do podvědomí a mnoho lidí se o něj zajímá. Oddlužení nemusí být jediným možným východiskem, jak se vypořádat s rostoucími dluhy. Existují různé poradny a centra určené k pomoci při finanční tísní, kde může být dotyčnému poskytnuto řešení. Bohužel těchto institucí lidé často využívají, až když je příliš pozdě, a vyhlášení osobního bankrotu je pro ně jedinou variantou. Nechtějí si své finanční problémy přiznat a neřeší je v úplném zárodku.

První i druhá kapitola diplomové práce se ubírá teoretickým směrem. První kapitola byla věnována charakteristice insolvenčního zákona, insolvenčního řízení a subjektů v něm vystupujících a základních pojmů týkajících se oddlužení. V druhé kapitole byly podrobněji popsány příčiny a dopady oddlužení na dlužníka.

Diplomová práce byla především zaměřena na zpracování pěti případových studií a přiblížení tak samotného průběhu procesu oddlužení. Díky záměrně vybraným dlužníkům umožňuje nahlédnout do různých situací, k nimž dochází v rámci insolvenčního řízení. Například zrušení oddlužení pro pohledávky za majetkovou podstatou, zrušení oddlužení a prohlášení konkursu, či dokonce úmrtí dlužníka. Byly však vypracovány i dvě případové studie, které jsou názorným příkladem obou možných způsobů řešení oddlužení, kdy nedošlo k žádným potížím ze strany dlužníků a podmínky oddlužení byly plněny řádně a včas.

Plnění splátkovým kalendářem je v praxi využíváno mnohem častěji, než zpeněžení majetkové podstaty. Důvodem je, že lidé skutečně nevlastní žádný majetek, pouze obvyklé vybavení domácnosti a pokud ano, tak bývá většinou předmětem zajištění, např. u hypotéčního úvěru, které má vždy přednost před ostatními pohledávkami. Mnoho dlužníků v oddlužení, má opravdu zájem splnit své veškeré závazky vůči svým věřitelům. Nicméně ne každý, má takový postoj a najdou se i jedinci, kteří dělají vše možné, aby zaplatili na svých závazcích co nejméně, jak sám definuje zákon, tedy alespoň 30 % závazků. V případové

studii, kde bylo oddlužení schváleno formou plnění splátkovým kalendářem, bylo zřejmé, že má dlužník zájem na tom, aby splnil veškeré podmínky, a byl schopen uspokojit své věřitele ve větší míře, než jen 30 %. Stejně tak tomu bylo i v následující případové studii, která byla příkladem pro zpeněžení majetkové podstaty.

Následně byla provedena analýza a výzkum insolvencí v rámci Moravskoslezského kraje u dlužníků, u nichž byla ustanovena do funkce insolvenční správkyň, paní doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D. Bylo stanoveno 7 hodnotících kritérií, které byly aplikovány na zvoleném výběru 54 dlužníků. Všichni dlužníci v žádosti navrhli jako způsob řešení svého úpadku, plnění splátkovým kalendářem. Z šetření vyplývá, že mezi dlužníky převažují muži ve věkovém rozhraní od 31 do 40 let. Jedná se o muže, jež už v tomto věku zakládají, či mají založené rodiny, a nesou tak břemeno zodpovědnosti. Dále však bylo zjištěno, že nejvíce zastoupenou skupinou v kategorii rodinného stavu dlužníků, byli právě svobodní. Úroveň zadluženosti dlužníku se pohybovala v průměru okolo 625 600 Kč, přičemž v průměru měl každý dlužník 8 věřitelů. Bylo zmíněno, že dalším významným ukazatelem může být také úroveň vzdělání dotyčných dlužníků a v návaznosti na to, také úroveň jejich finanční gramotnosti. Dle nového průzkumu agentury SC&C respondenti v České republice dosahují jen průměrných znalostí. Nedokáží ani určit, k čemu finanční plán či rozpočet slouží.

Důsledkem nižší finanční gramotnosti lidé často nerozumí tzv. „bankovní mluvě“. Tím dochází k uzavírání pro ně nevýhodných úvěrových smluv, kdy často ani netuší, jak daný finanční produkt funguje a zda je pro ně vhodný. Této skutečnosti nepomáhá ani vlna masmédií poskytujících reklamy, které mají daleko od skutečnosti a na něž právě nejčastěji reagují lidé sociálně slabší a bez finančního vzdělání.

Diplomová práce by mohla být využita jako příručka pro subjekty, které zvažují vstoupit do oddlužení a řešit tak svou tíživou ekonomickou situaci. Naleznou zde vysvětlení problematiky oddlužení, a také se mohou psychicky připravit na možné důsledky, které oddlužení má.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.

HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2014. 1482 s. ISBN 978-80-7400-555-8.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Insolvenční praxe v České republice*. Praha: C. H. Beck, 2013. 144 s. ISBN 978-80-7400-497-1.

KISLINGEROVÁ, E., T. RICHTER, L. SMRČKA a kol. *Insolvenční praxe v České republice v období 2008-2013*. Praha: C. H. Beck, 2013. 143 s. ISBN 978-80-7400-497-1.

LEIGH, Karen. *Personal Bankruptcy and Company Insolvency*. 3 vyd. United Kingdom: Easyway Guides, 2012. ISBN-13: 978-1847162366.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 3 aktualizované vyd. Praha: Linde, 2014. 496 s. ISBN 978-80-7201-939-7.

Internetové odkazy a zákony

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

AVOCATE. *Oddlužení v otázkách a odpovědích* [online]. Avocate [09. 11. 2012]. Dostupné z: <http://www.avocate.cz/aktuality/10/oddluzeni-v-otazkach-a-odpovedich>

BULLETIN ADVOKACIE. *Věřitelský insolvenční návrh* [online]. Bulletin advokacie [25. 12. 2012]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/veritelsky-insolvencni-navrh>

CREDITREFORM. *Vývoj insolvencí v České republice za první čtvrtletí 2016* [online]. Creditreform [01. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/novinky-downloads/vyvoj-insolvenci-v-cr.html>

ČESKÁ JUSTICE. *Odborníci: Novela insolvenčního zákona přinese odbřemenění soudů, ale i restrikce práv věřitelů* [online]. Česká justice [04. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2016/04/odbornici-novela-insolvencniho-zakona-prinese-odbremeneni-soudu-ale-i-restrikce-prav-veritelu/>

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. *Aktuální stav připravované novely insolvenčního zákona* [online]. Česká advokátní komora [17. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=15353>

EPRAVO. *Finanční instituce a způsob řešení jejich úpadku* [online]. Epravo [20. 05. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/financni-institute-a-zpusob-reseni-jejich-upadku-97805.html>

INSOFER. *Novela IZ 2016* [online]. Insofer [22. 06. 2015]. Dostupné z: <http://www.insofer.cz/novela-iz-2016/>

INSOLVENČNÍ ZÁKON. *Insolvenční rejstřík* [online]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/insolvencni-rejstrik.html>

INSOLVENČNÍ ZÁKON. *Konkurs* [online]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/konkurs.html>

INSOLVENČNÍ ZÁKON. *Oddlužení* [online]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>

NÁVRHY NA ODDLUŽENÍ. *Možné problémy v oddlužení* [online]. Dostupné z: <http://www.navrhynaoddluzeni.cz/in.php?stranka=potize>

NOVINKY. *Pelikánův insolvenční zákon je pod palbou* [online]. Novinky [26. 06. 2015]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/373427-pelikanuv-insolvenzni-zakon-je-pod-palbou.html>

OBCHOD S DLUHY. *Oddlužení OSVČ od 1. 1. 2015* [online]. Dostupné z: <http://www.obchodsdluhy.cz/oddluzeni-osvc-od-112015.htm>

PENÍZE. *Insolvence pro každého: Kdo je insolvenční správce* [online]. Peníze [30. 07. 2014]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/dluhy/288960-insolvence-pro-kazdeho-kdo-je-insolvenzni-spravce>

PRÁVNÍ PROSTOR. *Připravovaná novela insolvenčního zákona se snaží zabránit „šikanózním“ insolvenčním návrhům* [online]. Právní prostor [20. 07. 2015]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/pripravovana-novela-insolvenčního-zakona-se-snazi-zabranit-sikanoznim-insolvencnim-navrhům>

STOP DLUHŮM. *Novelizace insolvenčního zákona k 1. 1. 2014* [online]. Dostupné z: <http://www.stopdluhum.cz/novelizace-insolvenčního-zakona-pro-rok-2014/>

STOP DLUHŮM. *Společné dluhy manželů* [online]. Dostupné z: <http://www.stopdluhum.cz/oddluzeni-manzelu/>

Seznam zkratk

ČAK	Česká advokátní komora
ČBA	Česká bankovní asociace
ČNB	Česká národní banka
IZ	Insolvenční zákon
IR	Insolvenční rejstřík
IŘ	Insolvenční řízení
KSOS	Krajský soud Ostrava
OSŘ	Občanský soudní řád

Prohlášení o využití výsledku diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. 4. 2016.

Nikol Mičanová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Vzor žádosti na vymazání údajů z insolvenčního rejstříku

Příloha č. 2: Seznam dlužníků